

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Gdańsku

LGD.410.009.02.2020

Pan
Andrzej Bełżyński
Prezes Pomorskiego Wodnego Ochotniczego
Pogotowia Ratunkowego

Pomorskie Wodne Ochotnicze
Pogotowie Ratunkowe
Al. Jana Pawła II 9,
81-345 Gdynia

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

*zmienione zgodnie z treścią Uchwały nr KPK-KPO.443.001.2021
Komisji Rozstrzygającej Najwyższej Izby Kontroli z dnia 4 marca 2021 r.*

P/20/006 – „Współpraca organów administracji rządowej z organizacjami pozarządowymi”

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Pomorskie Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe (dalej: „Pomorskie WOPR” lub „Stowarzyszenie”), Al. Jana Pawła II 9, 81-345 Gdynia
Kierownik jednostki kontrolowanej	Andrzej Belżyński, Prezes Pomorskiego WOPR, od 4 maja 2017 r., wcześniej Prezes Gdyńskiego Wodnego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego, które 4 maja 2017 r. przekształciło się w Pomorskie WOPR.
Zakres przedmiotowy kontroli	Współpraca z administracją rządową w zakresie realizacji zadań ze środków publicznych, w tym realizacja zadania pn. „Wykonywanie zadań z zakresu ratownictwa wodnego oraz organizowanie i prowadzenie szkoleń ratowników wodnych w zakresie ratownictwa wodnego na obszarach wód przybrzeżnych województwa pomorskiego i morskich wód wewnętrznych Zatoki Gdańskiej w 2019 roku”.
Okres objęty kontrolą	Od 2017 r. do zakończenia czynności kontrolnych oraz dla zdarzeń wcześniejszych, o ile miały wpływ na kontrolowaną działalność.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none">1. Joanna Andrzejewska, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LGD/106/2020 z 23 czerwca 2020 r.,2. Anna Dąbrowska, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LGD/126/2020 z 17 sierpnia 2020 r. oraz upoważnienie nr LGD/184/2020 z dnia 1 października 2020 r.3. Jacek Polak, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LGD/134/2020 z dnia 25 sierpnia 2020 r. oraz upoważnienie nr LGD/183/2020 z dnia 1 października 2020 r.

(akta kontroli str. 1-2, 579-582, 1856-1859)

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Pomorskie WOPR zrealizowało powierzone zadanie publiczne w terminie określonym w zawartej z Wojewodą Pomorskim umowie o wsparcie realizacji zadania publicznego (dalej: „zadanie” lub „zadanie publiczne”) z zakresu ratownictwa i ochrony ludności pn. „Wykonywanie zadań z zakresu ratownictwa wodnego oraz organizowanie i prowadzenie szkoleń ratowników wodnych w zakresie ratownictwa wodnego na obszarach wód przybrzeżnych województwa pomorskiego i morskich wód wewnętrznych Zatoki Gdańskiej w 2019 roku” (dalej: „Umowa” lub „Umowa dotacji”). Założone w Umowie cele i efekty dla tego zadania w zakresie prowadzenia działań ratowniczych z zakresu ratownictwa wodnego zostały osiągnięte. Jednakże w rozliczeniu ww. zadania publicznego, zrealizowanego terminowo oraz przy osiągnięciu założonych celów i efektów, stwierdzono nieprawidłowości polegające w szczególności na:

- przedłożeniu Wojewodzie Pomorskiemu, jako sfinansowanych w całości z udzielonej dotacji, wynoszącej 404.000,00 zł, wydatków wynikających z pięciu faktur, które wcześniej zostały opłacone środkami publicznymi (w łącznej kwocie 76.892,00 zł) pochodzącymi z dotacji przyznanej w 2019 r. Pomorskiemu WOPR przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji (dalej: „Minister SWiA”),
- niezwróceniu do budżetu państwa części dotacji w wysokości [.....] ³ (31.791,03 zł),
- rozliczeniu jako sfinansowanych z dotacji wydatków związanych z najmem mieszkania w Gdyni, które w części wykraczały poza okres objęty Umową (w kwocie łącznie 20.000,00 zł).

Powyższe nieprawidłowości skutkowały pobraniem dotacji w nadmiernej wysokości w łącznej kwocie 128.683,03 zł.

NIK oceniła jako niegospodarny wydatek w łącznej kwocie 5.500,00 zł związany z najmem pomieszczeń magazynowych na Helu w miesiącach sierpień-grudzień 2019 r.

NIK stwierdziła ponadto nieprawidłowości polegające na:

- wydatkowaniu środków w łącznej kwocie 6.136,38 zł na usługi związane z realizacją zadania (ubezpieczenia i najmu pomieszczeń), po terminie określonym w § 2 ust. 1 Umowy; do dnia zakończenia kontroli nie dokonano zwrotu niewykorzystanych środków,
- prowadzeniu ksiąg rachunkowych Pomorskiego WOPR, w zakresie zapisów dotyczących rozliczenia dotacji otrzymanej na podstawie Umowy, niezgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości⁴ oraz przyjętej w Stowarzyszeniu Polityki rachunkowości,
- niewywiązywaniu się z obowiązków sprawozdawczych, dotyczących raportowania akcji ratunkowych, w tym poszkodowanych z zagrożeniem życia, co było niezgodne z § 9 ust. 12 i ust. 13 Umowy.

Z uwagi na nieprzedłożenie na żądanie kontrolerów NIK niezbędnej do kontroli dokumentacji dotyczącej realizacji niektórych wydatków, które zostały ujęte i rozliczone w przedłożonym Wojewodzie Pomorskiemu sprawozdaniu z wykonania zadania publicznego (korekta z 12 marca 2020 r.), nie było możliwe dokonanie przez NIK oceny terminowości i prawidłowości ich poniesienia oraz ich zgodności

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę skarbową. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 293 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2020 r. poz. 1325, ze zm.).

⁴ Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2019 r. poz. 351, ze zm.).

z przeznaczeniem dotacji określonym w Umowie. Dotyczyło to wydatków w łącznej kwocie 231.702,12 zł, z tego na kwotę:

- 103.635,48 zł, których poniesienia nie udokumentowano,
- 19.286,32 zł, potwierdzających zakup dostaw i usług – serwisu łodzi G-02 oraz zakupu środków asekuracyjnych i rzutek rękawowych,
- 90.780,32 zł, związanych ze szkoleniami określonymi w sprawozdaniu z wykonania zadania jako „doskonalące”.

NIK odstąpiła również od oceny przedłożonych⁵ do kontroli kopii 511 faktur za towary / usługi, wystawionych w okresie od 22 lipca do 31 grudnia 2019 r., opisanych przez Prezesa Pomorskiego WOPR z datą 4 i 16 września 2020 r. oraz z datą 14 października 2020 r. jako sfinansowane ze środków Wojewody Pomorskiego na podstawie Umowy, ze względu na nieujęcie (w ogóle lub z takim opisem) i nierozliczenie tych faktur w złożonym Wojewodzie Pomorskiemu, zaakceptowanym przez Wojewodę sprawozdaniu z wykonania zadania publicznego.

Sprawozdania częściowe i końcowe z wykonania zadania publicznego zostały przedłożone Wojewodzie Pomorskiemu terminowo.

III. Opis stanu faktycznego

OBSZAR

Realizacja zadania publicznego pn. „Wykonywanie zadań z zakresu ratownictwa wodnego oraz organizowanie i prowadzenie szkoleń ratowników wodnych w zakresie ratownictwa wodnego na obszarach wód przybrzeżnych województwa pomorskiego i morskich wód wewnętrznych Zatoki Gdańskiej w 2019 roku”

Opis stanu faktycznego

Pomorskie WOPR jest stowarzyszeniem wykonującym ratownictwo wodne na podstawie Decyzji Nr 42/2014 Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 15 maja 2014 r. Zgodnie z § 2 Statutu Pomorskiego WOPR jest to apolityczne, dobrowolne, samorządne i trwałe zrzeszenie o celach niezarobkowych.

Pomorskie WOPR zawarło w dniu 22 lipca 2019 r. z Wojewodą Pomorskim Umowę o wsparcie realizacji zadania publicznego z zakresu ratownictwa i ochrony ludności, zgodnie z którą, ustalony w § 2 pkt 1 termin realizacji zadania publicznego oraz termin wykorzystania dotacji, obejmował okres od dnia jej zawarcia (22 lipca 2019 r.) do dnia 31 grudnia 2019 r. Całkowity koszt zadania publicznego, stanowiący sumę kwoty dotacji (404.000,00 zł), środków finansowych stanowiących wkład własny (437.400,00 zł) oraz wkładu osobowego i rzeczowego (1.345.600,00 zł), miał, zgodnie z § 3 pkt 6 Umowy, wynosić 2.187.000,00 zł. Udział dotacji w kosztach całkowitych realizacji zadania publicznego, zgodnie z § 4 Umowy, nie mógł być wyższy niż 80%.

(akta kontroli str. 3-56)

Końcowa wartość zrealizowanego zadania wyniosła, zgodnie z zapisami w złożonym Wojewodzie Pomorskiemu sprawozdaniu z wykonania zadania publicznego (korekta z 12 marca 2020 r.), 2.229.677,96 zł, w tym 404.000,00 zł stanowiło kwotę otrzymanej od Wojewody Pomorskiego dotacji, pozostała kwota stanowiła wkład własny finansowy (480.077,96 zł) i rzeczowy (1.345.600,00 zł) Pomorskiego WOPR. Realizacja zadania przebiegała od 22 lipca do 31 grudnia

⁵ Wpływ do Delegatury NIK w Gdańsku w dniach 16, 18 i 23 września 2020 r. oraz 5 i 6 października 2020 r.

2019 r. Wojewoda Pomorski zaakceptował sprawozdanie końcowe w dniu 2 kwietnia 2020 r., po dokonanych przez Pomorskie WOPR korektach.

(akta kontroli str. 57-72, 160-163, 498)

1. Pomorskie WOPR w związku z realizacją Umowy przedstawiło do rozliczenia w załączonej do sprawozdania tabeli 81 wydatków⁶, z których 10 nie zostało uznanych za kwalifikowane przez Pomorski Urząd Wojewódzki, a ich kwota została wykluczona ze sprawozdania końcowego. Z pozostałych 71 wydatków Pomorskie WOPR: udokumentowało zapłatę za 49, przy czym zapłata za dwa nastąpiła po 31 grudnia 2019 r., nie udokumentowało zapłaty za 22 faktury na łączną kwotę 103.635,48 zł (co stanowiło 25,7% kwoty dotacji), z tego:

- w pełni za 17 faktur⁷ na łączną kwotę 49.957,48 zł,
- w części za pięć faktur⁸ na łączną kwotę 53.678,00 zł.

W przypadku jednej faktury (nr 1/12/2019 z dnia 02 grudnia 2019 r.⁹) na kwotę 120.000,01 zł, która miała zostać pokryta w ramach finansowego wkładu własnego Pomorskiego WOPR, do kontroli początkowo przedłożono potwierdzenie zapłaty gotówką na kwotę 20.000,01 zł oraz dwa potwierdzenia przelewu z 31 grudnia 2019 r. na kwotę 50.000,00 zł każdy (jeden na rzecz kontrahenta od Pomorskiego WOPR tytułem „Faktura za realizację zadania WFOŚiGW”, drugi na rzecz Pomorskiego WOPR od kontrahenta tytułem „płatność faktura VAT”). Po wezwaniach kontrolerów NIK do przedłożenia dowodu zapłaty za ww. fakturę w całości oraz do złożenia wyjaśnień odnośnie sposobu uregulowania zapłaty, przedłożono do kontroli¹⁰ kopię dowodu wpłaty KP nr 01/11/19 z 30 listopada 2019 r. kwoty 100.000,00 zł¹¹. Nie przedłożono do kontroli faktury zaliczkowej, a na fakturze nr 1/12/2019 z dnia 02 grudnia 2019 r. brak było adnotacji o ewentualnej wcześniejszej płatności zadatku (jako sposób płatności wskazano „przelew handel” z terminem do 11 stycznia 2020 r.). Jednocześnie, Prezes Pomorskiego WOPR wyjaśnił¹², że w grudniu 2019 r. zdublowano część wpłaty poprzez przelew 50.000,00 zł na rzecz kontrahenta w dniu 31 grudnia 2019 r., a powstała w ten sposób nadpłata została usunięta poprzez przelew zwroty od kontrahenta na kwotę 50.000,00 zł.

Ze środków dotacji sfinansowano 67¹³ wydatków w łącznej wysokości 404.000,00 zł. Pozostałe wydatki w łącznej kwocie 480.077,96 zł pokryte zostały przez Pomorskie WOPR z finansowego wkładu własnego.

Prezes Pomorskiego WOPR nie wyjaśnił przyczyn nieudokumentowania zapłaty za ww. 22 faktury.

Stanowisko Dyrektora Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego odnośnie sposobu weryfikacji zapłaty przez beneficjentów za faktury zaprezentowane zostało w pkt 5 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Z uwagi na brak dowodów poniesienia ww. 22 wydatków na łączną kwotę 103.635,48 zł, NIK odstąpiła od oceny terminowości ich poniesienia.

(akta kontroli str. 57-76, 79-90, 884-1103, 1153-1161, 2388-2389)

⁶ Korekta sprawozdania z dnia 12 marca 2020 r.

⁷ Poz. 3, 12-14, 33, 36, 37, 41, 48, 49, 66, 73-75, 78-80 zestawienia faktur stanowiącego załącznik do sprawozdania z wykonania zadania publicznego (korekta z 12 marca 2020 r.) – dalej: „zestawienie faktur”.

⁸ Poz. 21, 26, 42, 43, 50 zestawienia faktur.

⁹ Poz. 51 zestawienia faktur.

¹⁰ Data wpływu do Delegatury NIK w Gdańsku – 22 października 2020 r. (mailem 14 października 2020 r.)

¹¹ W opisie tytułu wpłaty zapisano: „Wpłata gotówki do faktury – realizacja zadania WFOŚiGW 2019 zadatek”.

¹² W piśmie znak 12/10/2020 z 14 października 2020 r.

¹³ W tym jeden z wydatków w części.

W wyniku badania terminowości i prawidłowości poniesienia wydatków rozliczonych w przedłożonym Wojewodzie Pomorskiem sprawozdaniu z wykonania zadania publicznego (korekta z dnia 12 marca 2020 r.) stwierdzono, że:

a) 20% kwoty dotacji stanowiły wydatki na wyżywienie ratowników (w łącznej kwocie 79.852,20 zł), z tego pięć faktur¹⁴ (w łącznej kwocie 78.000,00 zł¹⁵) wystawionych zostało przez kontrahenta z Gdyni za wyżywienie pięciu ratowników pełniących dyżury w okresie od 22 do 31 lipca 2019 r. oraz od 01 września do 31 grudnia 2019 r. Do kontroli, mimo wezwań kontrolerów NIK, nie przedłożono:

- w odniesieniu do czterech¹⁶ z ww. pięciu faktur, dowodów potwierdzających dokonanie części płatności, która wg zapisów na fakturach miała zostać dokonana gotówką (ponieważ, jak Prezes Pomorskiego WOPR zeznał w trakcie przesłuchania w charakterze świadka, przyjęto że pokwitowanie gotówki, która stanowiła część wartości faktury, stanowiła sama faktura), podczas gdy zdarzenia gospodarcze zostały zaksięgowane na koncie 130-1 – Rachunki bankowe¹⁷ jako w całości dokonane przelewem bankowym (jak zeznał – przez niedopatrzenie);
- dokumentów¹⁸ zawierających szczegółowe dane umożliwiające stwierdzenie ile i kiedy faktycznie zostało wydanych posiłków, pomimo że w § 6 ust. 1 umowy dotyczącej wyżywienia ratowników strony uzgodniły, iż wynagrodzenie miało być wyliczane jako iloczyn rzeczywistej ilości wydanych posiłków oraz cen jednostkowych netto posiłków i napojów, określonych w § 2 ust. 2¹⁹ umowy.

Umowę z kontrahentem dotyczącą wyżywienia ratowników w okresie od 22 lipca do 31 grudnia 2019 r. przedłożono do kontroli dopiero 22 października 2020 r.²⁰ po kilkukrotnych wezwaniach kontrolerów;

(akta kontroli str. 69-72, 954-956, 997-999, 1000, 1016-1018, 1190-1196, 1108-1109, 1153-1161, 1188-1189, 1302-1309, 1860-1861, 2388, 2390-2392)

b) uregulowano w pełni lub częściowo w gotówce zapłatę za dziewięć faktur²¹ opiewających na łączną wartość 593.190,03 zł²², których wartość jednostkowa przekraczała 15.000,00 zł, mianowicie:

- faktura nr 28/10/2019 z 2 października 2019 r. na kwotę 18.000,00 zł (poz. 26 zestawienia faktur; sfinansowana z dotacji Wojewody Pomorskiego) za wyżywienie ratowników, gotówką uregulowano zapłatę w kwocie 13.000,00 zł,
- faktura nr 31/10/2019 z 31 października 2020 r. na kwotę 18.600,00 zł (poz. 42; sfinansowana z ww. dotacji) za wyżywienie ratowników, gotówką uregulowano zapłatę w kwocie 13.550,00 zł,
- faktura nr 33/11/2019 z 4 listopada 2019 r. na kwotę 17.400,00 zł (poz. 43; sfinansowana z ww. dotacji) za wyżywienie ratowników, gotówką uregulowano zapłatę w kwocie 12.600,00 zł,
- faktura nr 35/11/2019 z 30 listopada 2019 r. na kwotę 18.600,00 zł (poz. 50; sfinansowana z ww. dotacji) za wyżywienie ratowników, gotówką uregulowano zapłatę w kwocie 13.700,00 zł,

¹⁴ Poz. 14, 26, 42, 43, 50 zestawienia faktur.

¹⁵ Z tego konsumpcja – 52.000,00 zł, napoje – 26.000,00 zł.

¹⁶ Poz. 26, 42, 43, 50 zestawienia faktur.

¹⁷ Poz. dz. 64, 102, 108, 125.

¹⁸ Poza fakturami VAT zawierającymi zbiorcze, łączne wyliczenia za okresy miesięczne (za wyjątkiem lipca 2019 r.).

¹⁹ W § 6 ust. 1 umowy zawarto błędne odesłanie do nieistniejącego § 2 ust. 3 umowy. Ceny jednostkowe posiłków zostały określone w § 2 ust. 2 umowy.

²⁰ Data wpływu do Delegatury NIK w Gdańsku (mailem 14 października 2020 r.).

²¹ Poz. 26, 42, 43, 50, 51, 54, 56, 58, i 65 zestawienia faktur.

²² Z tego łączna wartość faktur sfinansowanych z dotacji wynosiła 113.190,00 zł, co stanowiło 28% kwoty dotacji.

- faktura nr 1/12/2019 z 2 grudnia 2019 r. na kwotę 120.000,01 zł (poz. 51; sfinansowana z wkładu finansowego własnego Pomorskiego WOPR) za zakup zestawu ratownictwa ekologicznego, zapłatę uregulowano w całości w gotówce w dniach 30 listopada 2019 r. i 31 grudnia 2019 r.,
- faktura nr 2/12/2019 z 10 grudnia 2019 r. na kwotę 120.000,01 zł (poz. 54; sfinansowana z wkładu finansowego własnego) za zakup zestawu łączności radiowej i telefonicznej, zapłatę uregulowano w całości w gotówce w dniu 31 grudnia 2019 r.,
- faktura nr 1/12/2019 z 12 grudnia 2019 r. na kwotę 40.590,00 zł (poz. 56; sfinansowana z wkładu finansowego własnego) za najem pomieszczeń magazynowych, zapłatę uregulowano w całości w gotówce w dniu 31 grudnia 2019 r. (wydatek opisany poniżej – pkt d),
- faktura nr 3/12/2019 z 16 grudnia 2019 r. na kwotę 120.000,01 zł (poz. 58; sfinansowana z wkładu finansowego własnego) za zakup zestawu ratownictwa wodnego i medycznego, zapłatę uregulowano w całości w gotówce w dniu 16 grudnia 2019 r.,
- faktura nr 2/12/2019 z 31 grudnia 2019 r. na kwotę 120.000,00 zł (poz. 65; sfinansowana z wkładu finansowego własnego) za zakup zestawu ratownictwa wodnego, zapłatę uregulowano częściowo w gotówce w łącznej kwocie 50.220,00 zł) w dniu 21 października (44.000,00 zł) i 31 grudnia 2019 r. (6.220,00 zł).

Prezes Pomorskiego WOPR zeznał, że dokonując ww. płatności gotówkowych sugerowano się faktem wykonywania przez Pomorskie WOPR na podstawie par. 12 Statutu Stowarzyszenia, statutowej działalności odpłatnej (pkt 1 ratownictwo i ochrona ludności z następnymi), natomiast nie działalności określonej jako działalność gospodarcza w par. 13 Statutu, która nie obejmowała ratownictwa i ochrony ludności.

(akta kontroli str. 69-72, 954-956, 997-999, 1000, 1016-1023,
1192-1197, 1030-1035, 1039-1041, 1060-1065, 2359-2374)

NIK zauważa, że zgodnie z art. 19 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców²³, dokonywanie lub przyjmowanie płatności związanych z wykonywaną działalnością gospodarczą następuje za pośrednictwem rachunku płatniczego przedsiębiorcy, w każdym przypadku gdy stroną transakcji, z której wynika płatność, jest inny przedsiębiorca oraz jednorazowa wartość transakcji, bez względu na liczbę wynikających z niej płatności, przekracza 15.000 zł lub równowartość tej kwoty.

Mimo że, jak zeznał Prezes Pomorskiego WOPR, Stowarzyszenie dokonywało ww. płatności gotówkowych w ramach działalności statutowej, nie gospodarczej, w ocenie NIK, dokonanie przedmiotowych wydatków za pośrednictwem rachunku płatniczego Pomorskiego WOPR zwiększyłoby przejrzystość wydatkowania środków objętych Umową dotacji zawartą z Wojewodą Pomorskim.

- c) dwa wydatki ujęte i rozliczone w sprawozdaniu jako sfinansowane z ww. dotacji w łącznej kwocie 6.136,38 zł²⁴, zostały poniesione po terminie określonym w § 2 ust. 1 Umowy, tj. po 31 grudnia 2019 r. (opis w pkt 1 sekcji Stwierdzone nieprawidłowości):
- w dniu 9 stycznia 2020 r. – za fakturę nr 69842028 z dnia 12 grudnia 2019 r. w kwocie 5.391,00 zł, za ubezpieczenie sprzętu²⁵,

²³ Dz. U. z 2019 r. poz. 1292, ze zm.

²⁴Co stanowiło 1,52% kwoty udzielonej dotacji.

²⁵ Poz. 55 zestawienia faktur.

- w dniu 24 maja 2020 r. – za fakturę nr 1292160054 z dnia 4 grudnia 2019 r. w kwocie 745,38 zł, za najem lokalu²⁶;
(akta kontroli str. 69-72, 74-78, 1027-1029, 1291-1292, 2379-2382)
- d) udokumentowano jeden wydatek na kwotę 40.590,00 zł²⁷ (sfinansowany w całości z dotacji Wojewody Pomorskiego) za najem pomieszczeń magazynowych, jako dokonany gotówką (dowód KW z dnia 31 grudnia 2019 r. na kwotę 40.590,00 zł) i jednocześnie jako uregulowany w formie kompensaty (oświadczenie o kompensacie z dnia 31 grudnia 2019 r. na kwotę 40.590,00 zł). Zdarzenie gospodarcze zaksięgowane zostało na koncie 100 – środki pieniężne w kasie (Poz. dz. 138).
Prezes Pomorskiego WOPR wyjaśnił w piśmie z 14 października 2020 r., że fakturę opłacono gotówką, a dokument kompensaty został przedłożony kontrolerom omyłkowo, ponieważ nie został przekazany kontrahentowi i nie był wykorzystany w obrocie finansowym, sporządzono go jako (niewykorzystaną) alternatywę zapłaty.
Na zabezpieczonym przez NIK w toku kontroli dokumencie oświadczenia o kompensacie z dnia 31 grudnia 2019 r., w prawym dolnym rogu znajduje się podpis, który może sugerować, iż dokument ten został przedstawiony kontrahentowi.
NIK zwraca uwagę, że zgodnie z ww. art. 168 ust. 4 ustawy o finansach publicznych²⁸, wykorzystanie dotacji następuje przez zapłatę za zrealizowane zadania, na które dotacja była udzielona. Mając na uwadze, że kompensata nie stanowi zapłaty, uregulowanie płatności w tej formie naruszałoby ww. przepis;
(akta kontroli str. 69-72, 1033-1035, 1225-1228, 2383-2387)
- e) płatność za jedną fakturę²⁹, rozliczoną w sprawozdaniu jako sfinansowaną w całości z dotacji Wojewody Pomorskiego, na łączną kwotę 13.284,00 zł³⁰ miała zostać uregulowana (zgodnie z zapisem na fakturze) w formie kompensaty. Pomorskie WOPR mimo wezwań kontrolerów NIK do przedłożenia dowodu zapłaty za ww. fakturę oraz do złożenia wyjaśnień odnośnie sposobu uregulowania zapłaty nie przedłożyło do kontroli potwierdzenia zapłaty lub uregulowania w inny sposób ww. płatności, a zdarzenie gospodarcze zaksięgowane zostało na koncie 100 – środki pieniężne w kasie (Poz. dz. 124);
Jak wskazano wyżej, art. 168 ust. 4 ustawy o finansach publicznych wymaga wykorzystania dotacji przez zapłatę za zrealizowane zadania, na które dotacja była udzielona;
(akta kontroli str. 69-72, 1014-1015, 1302-1309, 1860-1861, 2359-2374)
- f) w sprawozdaniu przedłożonym Wojewodzie Pomorskiemu, wydatki wynikające z 45 faktur, sfinansowane z dotacji oraz wkładu własnego, zostały wykazane i rozliczone w wartościach brutto: łączna kwota wydatków brutto 572.105,94 zł (w tym 99.950,69 zł VAT), z tego 212.027,98 zł sfinansowane z dotacji (w tym 32.619,03 zł VAT) i 360.077,96 zł sfinansowane z wkładu własnego (w tym 67.331,66 zł VAT). W wyniku kontroli ustalono³¹, że [.....]
.....]³² (opis w pkt 2 sekcji Stwierdzone nieprawidłowości).
Prezes Pomorskiego WOPR zeznał m.in., że w odróżnieniu od innych umów dotacji, zapisu dotyczącego sposobu rozliczania dotacji Wojewody Pomorskiego

²⁶ Poz. 53 zestawienia faktur.

²⁷ Poz. 56 zestawienia faktur.

²⁸ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2019 r., poz. 869, ze zm.).

²⁹ Poz. 49 zestawienia faktur.

³⁰ Co stanowiło 3,3% kwoty dotacji.

³¹ Informacje uzyskane przez NIK w trybie art. 29 ust. 1 pkt. 2 lit. f ustawy o NIK.

³² Jak w przypisie nr 3.

(netto czy brutto) nie było w Umowie dotacji zawartej z Wojewodą i Pomorskie WOPR podeszło do tej kwestii zbyt pobłażliwie. Potwierdził, iż pierwotnie wszystkie faktury ujęte były w zestawieniu kosztów uregulowanych w ramach dotacji od Wojewody Pomorskiego w 2019 r. w wysokościach brutto, przy czym, jak zeznał, na skutek awarii sprzętu komputerowego nie można było stwierdzić, [.....].³³

Odnosząc się do przyczyn braku zapisów w Umowie dotyczących zasad rozliczania podatku VAT zawartego w fakturach / rachunkach, będących podstawą rozliczenia dotacji Wojewoda podniósł m.in.³⁴, że brak było takich zapisów w stanowiącym wzór umowy o realizację zadania publicznego załączniku nr 3 do rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu ds. Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie wzorów ofert i ramowych wzorów umów dotyczących realizacji zadań publicznych oraz wzorów sprawozdań z wykonania tych zadań (Dz. U. poz. 2057). Ponadto, że dotacja została przekazana na cele statutowe organizacji, które nie polegały na świadczeniu odpłatnych usług lub dokonywaniu sprzedaży. Zatem, jak wskazał, [.....].³⁵

(akta kontroli str. 57-76, 792-803, 809-843, 1104-1106, 1298-1301, 2359-2374)

g) w sprawozdaniu przedłożonym Wojewodzie Pomorskiemu, Pomorskie WOPR wykazało i rozliczyło jako poniesione na realizację zadania publicznego w ramach wkładu finansowego własnego³⁶, wydatki w kwotach brutto, wynikające w całości z czterech faktur:

- nr 2/12/2019 z 31 grudnia 2019 r.³⁷ (wraz z fakturami zaliczkowymi nr ZAL 1/10/2019 i ZAL 2/10/2019) w kwocie brutto / netto 120.000,00 zł (zwolnienie z VAT),
- nr 1/12/2019 z 02 grudnia 2019 r.³⁸ w kwocie 120.000,01 zł (w tym 23.439,03 VAT),
- nr 2/12/2019 z 10 grudnia 2019 r.³⁹ w kwocie 120.000,01 zł (w tym 23.439,03 VAT),
- nr 3/12/2019 z 16 grudnia 2019 r.⁴⁰ w kwocie 120.000,01 zł (w tym 23.439,03 VAT),

oraz w części z jednej faktury nr 292/2019 z 06 listopada 2019 r.⁴¹ opiewającej na kwotę 1.400,00 zł (w tym 261,79 VAT) – jako poniesioną z wkładu finansowego własnego rozliczono kwotę 77,93 zł (14,57 VAT).

Przy czym NIK ustaliła⁴², że powyżej wymienione cztery z pięciu faktur⁴³, na łączną kwotę 480.000,03 zł, zostały przedłożone do rozliczenia również Wojewódzkiemu Funduszowi Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku (dalej: „Fundusz”), jako dofinansowane z dotacji udzielonej na

³³ Jak w przypisie nr 3.

³⁴ Informacje uzyskane przez NIK w trybie art. 29 ust. 1 pkt. 2 lit. f ustawy o NIK.

³⁵ Jak w przypisie nr 3.

³⁶ W łącznej kwocie 480.077,96 zł.

³⁷ Poz. 65 zestawienia faktur.

³⁸ Poz. 51 zestawienia faktur.

³⁹ Poz. 54 zestawienia faktur.

⁴⁰ Poz. 58 zestawienia faktur.

⁴¹ Poz. 81 zestawienia faktur.

⁴² Informacje uzyskane przez NIK w trybie art. 29 ust. 1 pkt. 2 lit. f ustawy o NIK.

⁴³ Poz. 65, 51, 54, 58 zestawienia faktur.

podstawie umowy z dnia 31 lipca 2019 r. nr WFOŚ/D/819/1907/2019 na zadanie „Zakup sprzętu i wyposażenia dla Pomorskiego WOPR”, jednak w kwotach netto⁴⁴. Stwierdzono także, że do rozliczenia ww. zadania Pomorskie WOPR przedłożyło Funduszowi oświadczenie o kwalifikowalności podatku VAT, z którego wynikało m.in., że było ono czynnym podatnikiem VAT oraz że w ramach przyznanych/zrefundowanych przez Fundusz środków, przysługiwało mu prawo rozliczenia naliczonego podatku VAT z Urzędem Skarbowym. Zapłata za faktury nr 1/12/2019 z 2 grudnia 2019 r., nr 2/12/2019 z 10 grudnia 2019 r. i nr 3/12/2019 z 16 grudnia 2019 r. na łączną kwotę 360.000,03 zł nastąpiła w gotówce, za fakturę nr 2/12/2019 z 31 grudnia 2019 r. częściowo w gotówce (50.220,00 zł) oraz w pozostałej kwocie przelewem (69.780,00 zł). Ustalenia dotyczące płatności za fakturę nr 1/12/2019 z 02 grudnia 2019 r. zostały opisane wcześniej.

(akta kontroli str. 69-72, 761-791, 1019-1023, 1030-1032, 1039-1041, 1060-1065, 1101-1103, 1153-1161)

2. W Umowie określono, że dotacja została udzielona na wydatki związane z kosztami dyżurów ratowniczych, natomiast nie określono szczegółowo rodzaju wydatków, które mogły zostać sfinansowane środkami z dotacji Wojewody Pomorskiego jako związane z tymi dyżurami. Otrzymana dotacja została wydatkowana na zakup towarów i usług (m.in. paliwo do jednostek ratowniczych, czynsz najmu lokali i koszty eksploatacyjne, wyżywienie, wyposażenie, środki łączności i odzież robocza ratowników, opłata postojowa jednostek ratowniczych, ubezpieczenie, konserwacja sprzętu ratowniczego i szkolenie ratowników), służących realizacji powierzonego zadania publicznego, zgodnie z zatwierdzonym przez Wojewodę Pomorskiego „Projektem objętym dofinansowaniem w 2019 r. w ramach zadania pn. Wykonywanie zadań z zakresu ratownictwa wodnego oraz organizowanie i prowadzenie szkoleń ratowników wodnych w zakresie ratownictwa wodnego na obszarach wód przybrzeżnych województwa pomorskiego i morskich wód wewnętrznych Zatoki Gdańskiej w 2019 r.”⁴⁵. W stanowiącej załącznik do Umowy ofercie Pomorskiego WOPR nie określono wskaźników ilościowych co do planowanych zakupów towarów i usług.

(akta kontroli str. 73, 91-163, 498-503, 541-546)

W wyniku badania wybranych wydatków sfinansowanych przez Pomorskie WOPR ze środków dotacji Wojewody Pomorskiego pod kątem ich poniesienia zgodnie z przeznaczeniem dotacji stwierdzono, że w sprawozdaniu przedłożonym Wojewodzie Pomorskiemu wykazano i rozliczono jako sfinansowane w całości z dotacji Wojewody m.in. wydatki:

a) w łącznej kwocie 26.000,00 zł – poniesione na podstawie dwóch faktur dotyczących: najmu części lokalu mieszkalnego w Gdyni w okresie od 01 października 2019 r. do 31 października 2020 r. (w kwocie 20.800,00)⁴⁶ oraz opłat eksploatacyjnych związanych z najmem ww. części lokalu mieszkalnego w tym okresie (w kwocie 5.200 zł)⁴⁷, podczas gdy zgodnie z Umową, termin realizacji zadania publicznego i termin wykorzystania dotacji ustalono na 31 grudnia 2019 r. (§ 2 ust. 1) – co opisano w pkt 3 sekcji Stwierdzone nieprawidłowości. Prezes Pomorskiego WOPR zeznał, że lokal wykorzystywano jako część zapewniającą warunki socjalne dla uczestników dyżuru, przede wszystkim dojeżdżających, celem zachowania ciągłości dyżurów. Lokal znajdował się w pobliżu miejsca stacjonowania jednostek ratowniczych, co zapewniało reakcję ratownika w krótkim czasie;

⁴⁴ Tj. w kwocie 120.000,00 zł w przypadku faktury nr 2/12/2019 z 31 grudnia 2019 r. oraz w kwocie 97.560,98 zł w przypadku każdej z pozostałych faktur.

⁴⁵ Stanowiącym ofertę Pomorskiego WOPR z dnia 16 czerwca 2019 r. i jednocześnie załącznik do Umowy.

⁴⁶ Poz. 18 zestawienia faktur.

⁴⁷ Poz. 45 zestawienia faktur.

(akta kontroli str. 69-72, 933-935, 1104-1106, 1127-1132, 2359-2374)

b) w kwocie 40.590,00 zł – poniesione na podstawie faktury dotyczącej najmu pomieszczeń magazynowych w porcie Hel w okresie od 01 lipca do 31 grudnia 2019 r.⁴⁸, podczas gdy zgodnie z Umową dotacji, termin realizacji zadania publicznego ustalono od dnia zawarcia Umowy (tj. 22 lipca 2019 r.) do dnia 31 grudnia 2019 r. (§ 2 ust. 1). Prezes Pomorskiego WOPR zeznał m.in., że najem dotyczył dużego pomieszczenia magazynowego, w którym przechowywane były deski ratownicze, kajaki, silniki, środki przeciwrozlewowe oraz cały nieużywany sprzęt, który podlegał wyciągnięciu na brzeg, platforma pod skutery, same skutery i małe pontony. Jednocześnie, w piśmie z 22 lipca 2020 r. wyjaśnił kontrolerowi NIK m.in., że obiekty wykorzystywane do postoju i wodowania jednostek ratowniczych znajdowały się w Kuźnicy, Władysławowie, Łebie i Ustce. Po skierowaniu do Prezesa Pomorskiego WOPR przez kontrolerów NIK żądań o złożenie wyjaśnień co do prawidłowości rozliczenia jako sfinansowanych z dotacji wydatków dotyczących okresu przed zawarciem Umowy dotacji, w dniu 22 października 2020 r. przedłożono do kontroli⁴⁹ wystawioną w dniu 15 września 2020 r. korektę ww. faktury nr 1/12/2019, którą zmieniono:

- nazwę towaru lub usługi na „Wynajem pomieszczeń magazynowych w porcie Hel 1.08.2019 – 31.12.2019”,
- ilość (z sześciu miesięcy na pięć),
- cenę netto (z 5.500,00 zł na 6.600,00 zł).

Zmianie nie uległy ogółem wartość netto (33.000,00 zł) i brutto faktury (40.590,00 zł).

NIK zwraca uwagę, że zakres korekty (nazwa usługi, ilość miesięcy oraz cena netto, bez wpływu na ogólną wartość netto i brutto) może wskazywać w większym stopniu na dostosowanie zapisów korygowanej faktury do wartości brutto ujętej i rozliczonej w sprawozdaniu z wykonania zadania publicznego, niż odzwierciedlać rzeczywisty przebieg transakcji gospodarczej.

W ocenie NIK, zapłata przez Pomorskie WOPR za najem pomieszczeń magazynowych w porcie Hel w okresie od 01 sierpnia do 31 grudnia 2019 r. wg ceny netto 6.600,00 zł za miesiąc, była działaniem niegospodarnym o kwotę 5.500,00 zł, co opisano w pkt 4 sekcji Stwierdzone nieprawidłowości;

(akta kontroli str. 69-72, 1033-1035, 1176-1177, 1225-1228, 1302-1309, 1860-1861, 2359-2374, 2383-2387)

c) w łącznej kwocie 90.780,32 zł, ujęte w fakturach nr:

- 01/10/2019 z 30 października 2019 r. na kwotę 53.000,00 zł za usługi z zakresu szkolenia zawodowego na ratownika wodnego⁵⁰,
- 03/10/2019 z 30 października 2019 r. na kwotę 17.000,00 zł wystawiona za „usługę z zakresu zawodowego – egzamin na ratownika wodnego”⁵¹,
- 305/2019 z 28 listopada 2019 r. na kwotę 13.284,00 zł za wynajem sali szkoleniowej w okresie od 01 sierpnia do 31 października 2019 r.⁵²,
- 129/20/10/2019/P z 18 października 2019 r. na kwotę 4.200,00 zł za wynajem toru na pływalni⁵³,
- F/2252/19 z 14 października 2019 r. na kwotę 3.296,32 zł za środki asekuracyjne i rzutki rękawowe⁵⁴.

⁴⁸ Poz. 56 zestawienia faktur.

⁴⁹ Data wpływu do Delegatury NIK w Gdańsku (mailem 16 października 2020 r.).

⁵⁰ Poz. 40 zestawienia faktur.

⁵¹ Poz. 77 zestawienia faktur.

⁵² Poz. 49 zestawienia faktur – wydatek został opisany w kolumnie „nazwa towaru/ usługi” jako „wynajem sali do odpraw ratowników”.

⁵³ Poz. 38 zestawienia faktur – wydatek został opisany w kolumnie „nazwa towaru/ usługi” jako „opłata za pływalnię”.

NIK ustaliła⁵⁵, że ww. faktury zostały przedłożone do rozliczenia również Ministrowi SWiA, jako sfinansowane w łącznej kwocie 76.892,00 zł (odpowiednio w kwotach: 52.920,00 zł, 10.972,00 zł, 5.600,00 zł, 4.200,00 zł, 3.200,00 zł) z dotacji udzielonej przez Ministra SWiA, na podstawie zawartej w dniu 1 sierpnia 2019 r. z Pomorskim WOPR umowy nr 5/DOLiZK/DB/2019 o realizację zadania publicznego z zakresu ratownictwa i ochrony ludności pod tytułem „Organizacja i prowadzenie szkoleń ratowników wodnych w zakresie ratownictwa wodnego” (opis w pkt 5 sekcji Stwierdzone nieprawidłowości). Ponadto, przedmiotowe wydatki w sprawozdaniu przedłożonym Wojewodzie Pomorskiemu opisane zostały jako dotyczące „wsparcia realizacji zadania publicznego z zakresu ratownictwa i ochrony ludności pn. „Wykonywanie zadań z zakresu ratownictwa wodnego oraz organizowanie i prowadzenie szkoleń ratowników wodnych w zakresie ratownictwa wodnego na obszarach wód przybrzeżnych województwa pomorskiego i morskich wód wewnętrznych zatoki Gdańskiej w 2019 roku” zgodnie z umową nr 1/2019 z dnia 22 lipca 2019 r.” i dotyczące „zakupu towaru/ usługi z przeznaczeniem na utrzymanie gotowości ratowniczej i prowadzenie działań ratowniczych – kosztów dyżurów ratowniczych Pomorskiego WOPR” oraz jako sfinansowane „ze środków Wojewody Pomorskiego – nr 1 pozycji kosztorysowej I.1” w kwocie odpowiednio: 53.000,00 zł, 17.000,00 zł, 13.284,00 zł, 4.200,00 zł i 3.296,32 zł.

Natomiast w sprawozdaniu przedłożonym Ministrowi SWiA, wydatki opisano: „Należność z drugostronnej faktury w kwocie (odpowiednio 53.000 zł, 17.000 zł, 13.284 zł, 4.200 zł, 3.296,32 zł) została sfinansowana z dotacji przyznanej umową nr 5/DOLiZK/DB/2019 z dnia 1 sierpnia 2019 w kwocie (odpowiednio 52.920 zł, 10.972 zł, 5.600 zł, 4.200 zł, 3.200 zł) oraz z własnych środków finansowych stowarzyszenia w kwocie (odpowiednio: 80 zł, 6.028 zł, 7.684 zł, - , 96,32 zł).”.

Na zabezpieczonych przez NIK ww. pięciu fakturach, opis dotyczący sposobu i kwoty ich finansowania ze środków dotacji Wojewody Pomorskiego w ramach wsparcia realizacji zadania był nadrukowany na odwrocie każdej z nich i potwierdzony podpisami i pieczęciami Prezesa Pomorskiego WOPR.

Prezes Pomorskiego WOPR zeznał m.in., że dekretacje były drukowane na osobnych arkuszach w przypadku faktur niewymiarowych (tzn. w innym formacie niż A4), ale nie umiał powiedzieć czy dotyczyło to wszystkich faktur rozliczonych w ramach dotacji udzielonych przez Wojewodę i Ministra. Wskazał ponadto, że aktualnie dekretacje są połączone zszywaczem z właściwym dokumentem i dodatkowo opieczetowane (połowa pieczęci mieści się na dokumencie, połowa na arkuszu dekretacji);

(akta kontroli str. 69-72, 542-547, 693-760, 972-974, 987-989, 1107, 1198-1201, 1211-1214, 1302-1307, 1860-1861, 2359-2374)

- d) w piśmie z dnia 25 lipca 2020 r. Prezes Pomorskiego WOPR wyjaśnił m.in., że w 2019 r. z dotacji Wojewody Pomorskiego w ramach doskonalenia ratowników wodnych przeszkolono nieodpłatnie 60 ratowników – członków stowarzyszenia. Szkolenie realizowane było w dwóch grupach w systemie weekendowym. Wyjaśnił także, że dotacja rozliczona została m.in. na podstawie dwóch faktur, wystawionych przez instruktora szkolącego, prowadzącego jednocześnie usługi szkoleniowe zarejestrowane jako działalność gospodarcza. Tymczasem z przedłożonej do kontroli dokumentacji (faktury za szkolenie oraz pięć dzienników szkoleń) wynikało, że:

⁵⁴ Poz. 32 zestawienia faktur – wydatek został opisany w kolumnie „nazwa towaru/ usługi” jako „wyposażenie ratowników”.

⁵⁵ Informacje uzyskane przez NIK w trybie art. 29 ust. 1 pkt. 2 lit. f ustawy o NIK.

- z dotacji Wojewody Pomorskiego sfinansowano wydatki w łącznej kwocie 70.000,00 zł wg faktur⁵⁶ za: „usługę z zakresie szkolenia zawodowego na ratownika wodnego” oraz „usługę z zakresie zawodowego – egzamin na ratownika wodnego”, nie zaś za szkolenia doskonalące ratowników – członków Stowarzyszenia⁵⁷;
- w ramach szkoleń przeszkolono 52 osoby⁵⁸, a nie 60 ratowników;
- przedmiotowe szkolenia realizowane były w pięciu grupach, nie w dwóch;
- kierownikiem każdego szkolenia był Pan RK, a asystentem prowadzącym Pan PG (przy czym dzienniki zostały opieczętowne wyłącznie przez Pana PG, jako prowadzącego ww. szkolenia). Prezes Pomorskiego WOPR zeznał, że osoby te były członkami Stowarzyszenia. Zeznał ponadto, że nie wie czy Pan PG prowadził szkolenia, ale był asystentem. Asystent zajmował się przede wszystkim sprawami organizacyjnymi, jednakże Pan PG był również instruktorem i miał prawo prowadzić zajęcia. Zeznał, że żadna z ww. osób nie była wpisana na listę podmiotów uprawnionych do prowadzenia szkoleń z zakresu ratownictwa wodnego prowadzoną przez Ministra SWiA.

Prezes Pomorskiego WOPR zeznał ponadto, że sformułowanie „ratownika wodnego” użyte było w potocznym rozumieniu, nie zaś wg wymagań odpowiedniego rozporządzenia Ministra SWiA w sprawie szkoleń w ratownictwie wodnym. Podtrzymał prezentowane wcześniej stanowisko, że ze środków dotacji Wojewody Pomorskiego sfinansowano szkolenia doskonalące ratowników wodnych. Ponadto zeznał, że nie posiada jednego z dzienników szkoleń i nie pamięta w ilu grupach były one realizowane.

Po wezwaniach kontrolerów do przedłożenia dokumentacji potwierdzającej, że uczestnikami ww. szkoleń byli ratownicy – członkowie Pomorskiego WOPR⁵⁹, w dniach 22 i 27 października 2020 r. wpłynęły do Delegatury NIK w Gdańsku kopie⁶⁰ 40 deklaracji członkowskich, z tego 31 wcześniej przekazane kontrolerom oraz dziewięć nowych. Na 32 widniały naniesione odręcznie adnotacje o przyjęciu w poczet członków Stowarzyszenia na posiedzeniu Zarządu w określonym dniu lub o tym, że osoba składająca deklarację była założycielem Gdyńskiego WOPR.

NIK wskazuje, że zgodnie z §15 Statutu Stowarzyszenia, członkiem zwyczajnym Pomorskiego WOPR zostaje się po złożeniu pisemnej deklaracji przystąpienia, przyjęciu w drodze uchwały podjętej przez Zarząd oraz złożeniu ślubowania. Same deklaracje członkowskie uczestników szkoleń nie stanowią wobec powyższego dowodu na to, że osoby te w dniu szkolenia były członkami Stowarzyszenia. Ponadto, w wyniku analizy przedłożonych kopii deklaracji stwierdzono, że:

- naniesione odręcznie adnotacje o przyjęciu w poczet członków na posiedzeniu Zarządu w określonym dniu, widniejące na kopiach 26 deklaracji⁶¹ (przedłożonych 22 i 27 października 2020 r.) nie były opatrzone datą i podpisem osoby dokonującej tych adnotacji. Jednocześnie, na ośmiu deklaracjach sporządzonych na innym druku, na którym przewidziano taki

⁵⁶ Wg faktur [.....], nr 01/10/2019 z dnia 30 października 2019 r. (poz. 40 zestawienia faktur) nr 03.10.2019 z dnia 30 października 2019 r. (poz. 77 zestawienia faktur).

⁵⁷ W zestawieniu faktur w poz. 40 i 77 w kolumnie „nazwa towaru/usługi” wskazano „doksztalcanie ratowników”.

⁵⁸ Wg zapisów w przedłożonych do kontroli dziennikach szkoleń o numerach od DSRW 01/2019 do DSRW 05/2019.

⁵⁹ Do kontroli przedłożono w dniu 27 sierpnia 2020 r. kopie 52 deklaracji członkowskich uczestników szkoleń, które jednak nie stanowiły potwierdzenia, że uczestnicy szkoleń byli członkami Stowarzyszenia w czasie odbywania szkolenia.

⁶⁰ Potwierdzone za zgodność z oryginałem przez Prezesa Pomorskiego WOPR w dniu 14 października 2020 r.

⁶¹ Na których druku nie był przewidziany taki zapis.

zapis⁶², wpisywana odręcznie data potwierdzana była pieczęcią i podpisem Prezesa Gdynńskiego WOPR;

- na 29 kopiach deklaracji członkowskich, potwierdzonych za zgodność z oryginałem przez Prezesa Pomorskiego WOPR w dniu 27 sierpnia 2020 r, odpowiadających kopiom deklaracji przesłanych ponownie, brak było adnotacji o przyjęciu w drodze uchwały podjętej przez Zarząd Stowarzyszenia lub o tym, że osoba składająca deklarację była założycielem Gdynńskiego WOPR;
- kopie deklaracji członkowskich dwóch osób przedłożone do kontroli 27 sierpnia 2020 r. były inne (tj. sporządzone z innych oryginałów deklaracji) niż dostane 27 października 2020 r.;
- kopie deklaracji członkowskich dwóch innych osób dostane ponownie, zawierały adnotację o tym, że były one założycielami Gdynńskiego WOPR⁶³. Jak wynika z zapisów w KRS, Stowarzyszenie zarejestrowano 12 grudnia 2001 r., a osoby te urodziły się w 1994 r. i 1998 r., co oznacza, że nie mogły być jego założycielami;
- nie przekazano żadnych dowodów potwierdzających udział w szkoleniach dziewięciu osób, których kopie deklaracji przedłożono do kontroli pierwszy raz 22 i 27 października 2020 r.

(akta kontroli str. 29-56, 69-72, 142-146, 499, 541-692, 1108-1109, 1211-1214, 1231-1280, 1302-1309, 1860-1861, 2359-2374, 2393-2435)

Z uwagi na powyższe, NIK odstąpiła od oceny zgodności wydatków dotyczących ww. szkoleń z przeznaczeniem dotacji określonym w Umowie (tj. wydatków w łącznej kwocie 90.780,32 zł, ujętych w fakturach za usługi z zakresu szkolenia zawodowego na ratownika wodnego⁶⁴, za „usługę z zakresu zawodowego – egzamin na ratownika wodnego”⁶⁵, za wynajem sali szkoleniowej w okresie od 01 sierpnia do 31 października 2019 r.⁶⁶, za wynajem toru na pływalni⁶⁷ oraz za środki asekuracyjne i rzutki rękawowe⁶⁸).

Oprócz opisanych wyżej braków, nie przedłożono również niezbędnej do kontroli dokumentacji stanowiącej podstawę realizacji wybranych wydatków na zakup dostaw i usług⁶⁹ lub potwierdzającej realizację tych dostaw, sfinansowanych w całości z dotacji Wojewody Pomorskiego (w łącznej kwocie 19.286,32 zł), dotyczących:

- serwisu łodzi G-02 (w kwocie 15.990,00 zł),
- zakupu środków asekuracyjnych i rzutek rękawowych (w kwocie 3.296,32 zł) oraz sfinansowanych w ramach własnego wkładu finansowego na realizację zadania publicznego (w łącznej kwocie 480.000,03 zł), dotyczących zakupu:
- mobilnego zestawu ratownictwa wodnego – skutera wodnego z platformą ratowniczą na przyczepie kołowej wraz z wyposażeniem dla obsługi na potrzeby dyżurów ratowniczych Pomorskiego WOPR (w kwocie 120.000,00 zł)⁷⁰,

⁶² Zapis o treści: „Przyjęty decyzją Zarządu Gdynńskiego WOPR z dnia”.

⁶³ Kopie przekazane kontrolerom 27 sierpnia 2020 r. takich adnotacji nie zawierały.

⁶⁴ Poz. 40 zestawienia faktur.

⁶⁵ Poz. 77 zestawienia faktur.

⁶⁶ Poz. 49 zestawienia faktur – wydatek został opisany w kolumnie „nazwa towaru/ usługi” jako „wynajem sali do odpraw ratowników”.

⁶⁷ Poz. 38 zestawienia faktur – wydatek został opisany w kolumnie „nazwa towaru/ usługi” jako „opłata za pływalnię”.

⁶⁸ Poz. 32 zestawienia faktur – wydatek został opisany w kolumnie „nazwa towaru/ usługi” jako „wyposażenie ratowników”.

⁶⁹ W szczególności: zamówień, zleceń, specyfikacji, ofert, protokołów odbioru, rozliczeń wykonanych usług (np. wydanych posiłków) oraz każdej innej dokumentacji i korespondencji handlowej dotyczącej wyboru i realizacji tych dostaw i usług (w tym prowadzonej za pośrednictwem poczty elektronicznej).

⁷⁰ Poz. 65 zestawienia faktur.

- mobilnego zestawu ratownictwa ekologicznego, w tym przeciwrozlewowego i neutralizowania substancji ropopochodnych wraz z wyposażeniem dla obsługi na potrzeby dyżurów ratowniczych Pomorskiego WOPR (120.000,01 zł)⁷¹,
 - stacjonarno-mobilnego zestawu łączności radiowej i telefonicznej do powiadamiania o zdarzeniach, prowadzenia i koordynacji działań ratownictwa wodnego wraz z wyposażeniem dla obsługi na potrzeby dyżurów ratowniczych Pomorskiego WOPR (120.000,01 zł)⁷²,
 - mobilnego zestawu ratownictwa wodnego i medycznego (w zakresie podstawowym) wraz z wyposażeniem dla obsługi na potrzeby dyżurów ratowniczych Pomorskiego WOPR (120.000,01 zł)⁷³.
- (akta kontroli str. 69-72, 1108-1109, 1302-1309, 1860-1861, 2359-2374)

3. Przesunięcia wydatków pomiędzy poszczególnymi pozycjami kosztów określonymi w kalkulacji przewidywanych kosztów nie były dokonywane. Załączone do oferty złożonej w Pomorskim Urzędzie Wojewódzkim w dniu 25 czerwca 2019 r. i stanowiące załącznik do Umowy „Zestawienie kosztów realizacji zadania” obejmowało jedną pozycję „utrzymanie gotowości ratowniczej i prowadzenie działań ratowniczych – koszt dyżurów ratowniczych”.

(akta kontroli str. 91-163)

4. W okresie realizacji Umowy w Pomorskim WOPR księgi rachunkowe były prowadzone w siedzibie jednostki, przy użyciu programu komputerowego, w oparciu o wprowadzoną w Stowarzyszeniu Politykę rachunkowości w wersji obowiązującej od 22 lipca 2019 r. a następnie w wersji obowiązującej od 31 grudnia 2019 r. (dalej: „Polityka rachunkowości”).

Prezes Pomorskiego WOPR został upoważniony uchwałą Zarządu z 17.02.2015 r.⁷⁴ do zatwierdzania dokumentów księgowych pod względem formalno-rachunkowym i merytorycznym, w której zobowiązano go jednocześnie do stosowania dekretacji w sposób niepozostawiający wątpliwości co do klasyfikacji danego wydatku, źródła jego finansowania i zgodności z celami statutowymi.

Na podstawie ww. upoważnienia Prezes Pomorskiego WOPR osobiście dokonywał dekretacji dowodów księgowych w księgach rachunkowych. Potwierdzał również dla poszczególnych dowodów ich sprawdzenie pod względem merytorycznym, formalnym i rachunkowym (posługując się pieczęcią doradcy podatkowego) oraz że wydatki są dokonane w sposób legalny, celowy i oszczędny, zakupiony towar faktycznie dostarczony, usługa zrealizowana (posługując się pieczęcią Prezesa Pomorskiego WOPR).

Na potrzeby rozliczenia dotacji, w związku z postanowieniami zawartymi w § 6 Umowy, w Polityce rachunkowości została wyodrębniona ewidencja na zasadzie wydzielonych kont analitycznych z wybranych kont syntetycznych⁷⁵. Konta te służyły następnie do dokonywania zapisów księgowych w zakresie rozliczenia dotacji.

⁷¹ Poz. 51 zestawienia faktur.

⁷² Poz. 54 zestawienia faktur.

⁷³ Poz. 58 zestawienia faktur.

⁷⁴ Uchwała Zarządu Gdynińskiego Wodnego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego z siedzibą w Gdyni z 17.02.2015 r. nr 1/02/2015 w sprawie przyjęcia uproszczonych zasad sporządzania sprawozdań finansowych przewidzianych dla jednostek mikro, dekretacji dowodów księgowych i zmian w polityce rachunkowości.

⁷⁵ Konto 130-1-4 – Rachunek bankowy dla środków własnych do realizacji zadania publicznego w zakresie ratownictwa i ochrony ludności na obszarze województwa pomorskiego w 2019 r., konto 130-1-5 – Rachunek bankowy dla środków z dotacji Wojewody Pomorskiego do realizacji zadania publicznego w zakresie ratownictwa i ochrony ludności na obszarze województwa pomorskiego w 2019 r., 510-8 – Koszty działalności statutowej nieodpłatnej pokryte z dotacji Wojewody Pomorskiego do realizacji zadania publicznego w zakresie ratownictwa i ochrony ludności na obszarze województwa pomorskiego w 2019 r., 510-9 – Koszty działalności statutowej nieodpłatnej poniesione na realizację zadania publicznego w zakresie ratownictwa i ochrony ludności na obszarze województwa pomorskiego w 2019 r., 550-9 – Koszty administracyjne pokryte z dotacji Wojewody Pomorskiego do realizacji zadania publicznego w zakresie ratownictwa i ochrony ludności na obszarze

Przedłożone wydruki zapisów z ksiąg rachunkowych stanowiły, zgodnie z wyjaśnieniami Prezesa Pomorskiego WOPR, zapisy odtworzone po awarii komputera, na którym były one prowadzone i na którym dokonywane były automatycznie kopie zapasowe. Nie wykonywano kopii na innym nośniku.

Ponadto jak zeznał Prezes Pomorskiego WOPR proces odtwarzania ksiąg rachunkowych za 2019 r. do dnia jego przesłuchania w charakterze świadka, tj. do 9 października 2020 r., cały czas trwał, bo w pierwszej kolejności były odtwarzane zapisy dotyczące dotacji i księgi rachunkowe do tego dnia nie zostały ostatecznie zamknięte.

Faktury dotyczące wydatków związanych z dotacją zostały opisane, podana została m.in. pozycja kosztorysowa dotacji, podział na środki własne i środki z dotacji⁷⁶.

(akta kontroli str. 73, 75-76, 79-332, 496-497, 542-545, 866-1103, 1188-1189, 2085, 2359-2375)

Badanie w zakresie prawidłowości ksiąg – ewidencji prowadzonej dla potrzeb rozliczenia dotacji wykazało:

- dokonywanie zapisów księgowych na podstawie niewłaściwych dowodów księgowych,
- księgowanie operacji związanych z rozliczeniami z kontrahentami z tytułu nabycia towarów⁷⁷ i usług z pominięciem kont rozrachunkowych,
- ujmowania nabytych środków trwałych o wartości przekraczającej 3.500,00 zł bezpośrednio w koszty i nieprawidłowe ustalanie ich wartości początkowej,
- ujmowanie w kosztach wartości brutto faktur VAT, pomimo że Pomorskie WOPR [.....]⁷⁸.
- nie zastosowanie odpowiednich rozwiązań chroniących księgi rachunkowe rachunkowych przed uszkodzeniem lub zniszczeniem, zgodnie z ustawą o rachunkowości.

co opisano w pkt 6 sekcji Stwierdzone nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 75-76, 79-90, 164-332, 542-545, 780-791, 811-843, 866-1104, 1188-1189, 2359-2374)

Zamówienia na dostawy i usługi opłacone ze środków pochodzących z dotacji nie podlegały przepisom ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych⁷⁹.

(akta kontroli str. 334-338)

5. Pomorskie WOPR wykorzystało w całości środki finansowe z dotacji. Prezes Pomorskiego WOPR wyjaśnił, że Stowarzyszenie nie uzyskało przychodów w związku z realizacją zadania, w tym odsetek bankowych od przekazanej kwoty dotacji, a organizowane i prowadzone szkolenia ratowników były bezpłatne.

Dwa wydatki, opisane w pkt 1 wystąpienia pokontrolnego, dokonane zostały po terminie określonym w § 2 ust. 1 Umowy. Do dnia zakończenia kontroli Pomorskie WOPR nie dokonało zwrotu kwoty wydatków dokonanych po upływie terminu, o którym mowa w Umowie, tj. po 31 grudnia 2019 r. Wojewoda zaakceptował sprawozdanie z realizacji zadania, nie domagając się zwrotu kwoty wydatku.

Dyrektor Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego poinformował⁸⁰ m.in., że poza zapisami w Umowie, oferent

województwa pomorskiego w 2019 r., 700-5 – Dotacja Wojewody Pomorskiego na realizację zadania publicznego w zakresie ratownictwa i ochrony ludności na obszarze województwa pomorskiego w 2019 r.

⁷⁶ Badaniem objęto 100% środków z dotacji tj. dowody księgowe dotyczące wszystkich 67 faktur wystawionych na łączną kwotę 404.000,00 zł.

⁷⁷ W tym środków trwałych.

⁷⁸ Jak w przypisie nr 3.

⁷⁹ Dz. U. z 2019 r. poz. 1843 ze zm.

był poinformowany o konieczności dokonania zapłaty za wszystkie przedstawione do dofinansowania faktury w terminie do końca 2019 r. Ponadto poinformował, że w Pomorskim Urzędzie Wojewódzkim nie sprawdzano terminów dokonywania zapłat za zrealizowane przez Pomorskie WOPR zadania, opierając się w tym względzie na oświadczeniu beneficjenta, że wszystkie poniesione wydatki są zgodne z Umową (co oznacza, że zostały zrealizowane w określonym Umową terminie).

(akta kontroli str. 57-76, 160-163, 334-338)

6. Ze środków dotacji Pomorskie WOPR zakupiło jeden środek trwały, który stanowiła przyczepa na hak do przewożenia skutera na miejsce akcji ratowniczej, będąca w posiadaniu Pomorskiego WOPR i wykazana w ewidencji środków trwałych wg stanu na 31 grudnia 2019 r. i w dniu 10 lipca 2020 r.

(akta kontroli str. 339-347)

7. Działania prowadzone przez Pomorskie WOPR w toku realizacji zadania publicznego „Wykonywanie zadań z zakresu ratownictwa wodnego oraz organizowanie i prowadzenie szkoleń ratowników wodnych w zakresie ratownictwa wodnego na obszarach wód przybrzeżnych województwa pomorskiego i morskich wód wewnętrznych Zatoki Gdańskiej w 2019 roku” polegające na dyżurach ratowniczych były faktycznie realizowane w terminie określonym w Umowie, tj. od 22 lipca do 31 grudnia 2019 r.

(akta kontroli str. 57-73, 348-385)

8. Wskaźniki realizacji zadania nie zostały określone ilościowo w Umowie. Rezultatem zrealizowanego zadania publicznego, o którym mowa w ofercie, miało być:

- zwiększenie bezpieczeństwa osób przebywających na obszarach wodnych i zmniejszenie ilości wypadków na akwenach,
- zminimalizowanie skutków ewentualnych katastrof naturalnych,
- pożyteczne zagospodarowanie czasu wolnego młodzieży i osób dorastających,
- zabezpieczenie zawodów, imprez masowych żeglarskich, sportowych, turystycznych i kulturalnych na wodach oraz przyległych terenach lądowych województwa pomorskiego,
- podniesienie poziomu wiedzy na temat bezpieczeństwa na wodach poprzez działanie profilaktyczne.

Zakładane rezultaty osiągnięte zostały poprzez m.in.:

- prowadzenie Centrum Ratownictwa Morskiego w Gdyni (w tym: dyżury ratownicze, przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach, koordynacja i prowadzenie działań ratowniczych, dokumentacja wypadków, w okresie od podpisania Umowy do 31 grudnia 2019 r.) oraz prowadzenie Dyżurnych Stacji Ratowniczych w Helu i innych miejscowościach nadmorskich, w tym w Rowach, Swarzewie, Krynicy Morskiej (w tym: dyżury ratownicze, prowadzenie działań ratowniczych od podpisania Umowy do 31 października 2019 r.). W rezultacie realizacji powierzonego zadania publicznego wykonywane były zadania z zakresu ratownictwa wodnego, w ramach których Pomorskie WOPR brało udział łącznie w 20 interwencjach (zdarzeniach ratowniczych), dotyczących łącznie 32 osób⁸¹, z tego m.in. wobec ośmiu osób z zagrożeniem zdrowia lub życia⁸². Dyżury ratownicze prowadzone były w okresie objętym Umową w wymiarze 3.912 godzin, co stanowiło 35.208 roboczogodzin, w realizacji zadania brało udział 56 ratowników i członków Stowarzyszenia. Dyżury prowadzono przy wykorzystaniu

⁸⁰ Na podstawie odpowiedzi udzielonej przez Pomorski Urząd Wojewódzki w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f) ustawy o NIK.

⁸¹ W ramach tego prowadzone były dwie akcje humanitarne polegające na poszukiwaniu zwłok.

⁸² Tj. cztery przypadki tonień, dwa przypadki wypadnięcia za burtę i po jednym przypadku podejrzenia ataku serca i utraty przytomności po skoku z molo.

całodobowych bezpłatnych numerów alarmowych 984 i 985. Ze środków finansowych stanowiących wkład własny Stowarzyszenia zakupiono sprzęt i urządzenia-zestawy ratownicze oraz ze środków dotacji przyczepę na hak do przewożenia skutera na miejsce akcji ratowniczej;

- uczestnictwo młodzieży i osób dorastających w prowadzonych przez Pomorskie WOPR szkoleniach podnoszących wiedzę o prowadzeniu akcji ratunkowych;
- zabezpieczenie przez Pomorskie WOPR łącznie 21 imprez na wodach oraz przyległych terenach lądowych województwa pomorskiego;
- prowadzenie działań profilaktycznych polegających na przeprowadzeniu szkoleń oraz rozpowszechnianiu informacji poprzez materiały promocyjne i informacyjne.

(akta kontroli str. 57-73, 348-392, 494)

9. Sprawozdanie końcowe zostało złożone zgodnie z wymaganym wzorem, w formie dokumentu elektronicznego⁸³ w dniu 30 stycznia 2020 r., tj. w terminie 30 dni od zakończenia realizacji zadania publicznego, o którym mowa w § 9 ust. 2 Umowy. Po sporządzeniu korekt⁸⁴ i ich złożeniu w dniach 19 lutego 2020 r. i 23 marca 2020 r., sprawozdanie zostało przyjęte przez Wojewodę Pomorskiego, który pismem z dnia 2 kwietnia 2020 r. poinformował o tym Pomorskie WOPR.

Do sprawozdania Pomorskie WOPR dołączyło szczegółowe zestawienie faktur dotyczących realizacji zadania publicznego, zgodnie z którym poniesione w związku z realizacją zadania publicznego wydatki⁸⁵ wyniosły 884.077,96 zł, rozliczona kwota dotacji wynosiła 404.000,00 zł i była równa kwocie, o której mowa w Umowie. Środki finansowe pochodzące z wkładu własnego Stowarzyszenia stanowiły 480.077,96 zł. Kwoty te były zgodne z wykazanymi w sprawozdaniu (część II. Sprawozdanie z wykonania wydatków).

Rozliczona w sprawozdaniu kwota dotacji stanowiła 18,12% kosztów całkowitych realizacji zadania⁸⁶ (2.229.677,96 zł).

Wyniki badania wybranych wydatków dotyczących realizacji zadania publicznego zawarte zostały w pkt 1-2 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli str. 57-72, 393-410, 504, 527-540)

Pomorskie WOPR złożyło również w dniu 17 stycznia 2020 r. sprawozdanie częściowe, które po uzupełnieniach⁸⁷ zostało zaakceptowane przez Pomorski Urząd Wojewódzki. Uzupełnienia dotyczyły wyłączenia z sumy dotacji wydatków niekwalifikowanych.

(akta kontroli str. 504-508)

Na podstawie w § 9 ust. 12 i ust. 13 Umowy, Pomorskie WOPR było również zobowiązane do przekazywania do Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego odpowiednio raportów:

- doraźnych z przeprowadzonych akcji ratunkowych z zagrożeniem życia,
- miesięcznych z przeprowadzonych wszystkich akcji ratunkowych.

Pomimo przeprowadzenia akcji ratunkowych, w tym z zagrożeniem życia (opisanych w pkt 8 niniejszego wystąpienia pokontrolnego), Pomorskie WOPR nie przekazało ww. raportów, co opisano w pkt 7 sekcji Stwierdzone nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 19-28, 336, 355-361, 795-798, 1283-1284)

10. Realizując postanowienie § 7 Umowy, Pomorskie WOPR umieściło informację o wsparciu realizowanego zadania publicznego przez Wojewodę Pomorskiego na

⁸³ Oraz przekazane drogą pocztową.

⁸⁴ Korekty dotyczyły m.in. kwalifikowalności faktur, nie dotyczyły kwoty wydatkowanej po terminie.

⁸⁵ Tj. 71 wydatków kwalifikowanych, 10 wydatków z 81 przedstawionych przez Pomorskie WOPR, nie zostało uznanych przez Pomorski Urząd Wojewódzki.

⁸⁶ Całkowity koszt zadania publicznego stanowi suma kwoty dotacji, środków finansowych własnych oraz wkład osobowy i rzeczowy.

⁸⁷ Ostatnie uzupełnienie 26 marca 2019 r.

materiałach i publikacjach, a w szczególności: na materiałach promocyjnych, informacyjnych i szkoleniowych na stronie internetowej oraz na środkach trwałych zakupionych lub wyposażonych z udziałem środków dotacji.

(akta kontroli str. 411-463)

11. Pomorski Urząd Wojewódzki nie przeprowadził kontroli realizacji zadania publicznego na podstawie § 8 Umowy, wezwał jednak zleceniobiorcę do złożenia sprawozdania częściowego, o którym mowa w § 9 ust. 1 Umowy (co opisano w pkt 9 niniejszego wystąpienia).

Dyrektor Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego poinformował, że nie przeprowadzono kontroli realizacji zadania publicznego, wykonywanego przez Pomorskie WOPR. Ponadto, że jakkolwiek zgodnie z zapisami Umowy sprawowanie takiej kontroli jest obligatoryjne, ale jej przeprowadzenie u beneficjenta nie obowiązkowe⁸⁸.

(akta kontroli str. 160-163)

12. W dniach 16, 18 i 23 września 2020 r. oraz 5 i 6 października 2020 r. (daty wpływu do Delegatury NIK w Gdańsku) Pomorskie WOPR przedłożyło potwierdzone za zgodność z oryginałem kopie 511 faktur, wystawionych w okresie od 22 lipca do 31 grudnia 2019 r., opisanych w dniach 4 i 16 września oraz 14 października 2020 r. przez Prezesa Pomorskiego WOPR jako sfinansowane z dotacji Wojewody Pomorskiego. Zgodnie z opisami faktury, wydatki wynikające z nich rozliczono w kwotach netto (łącznie około 274,4 tys. zł⁸⁹). Wśród ww. faktur 11% stanowiły faktury dokumentujące wydatki, które uprzednio zostały ujęte i rozliczone w sprawozdaniu z wykonania zadania publicznego (54) oraz trzy faktury⁹⁰ przedłożone także do rozliczenia dotacji Ministra SWiA. Przedmiotowe trzy faktury opisane zostały jako sfinansowane z dotacji Wojewody Pomorskiego w kwocie stanowiącej różnicę między wartością brutto faktury a kwotą rozliczoną z dotacji Ministra SWiA.

Prezes Pomorskiego WOPR zeznał, że ww. kopie faktur zostały przesłane równoległe do Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego z prawidłowym w sensie technicznym i spełniającym w całości warunki Umowy dotacji rozliczeniem środków z dotacji. Wyłączono dokumenty z niewłaściwą dekreacją oraz opłacone po 31 grudnia 2019 r.

NIK odstąpiła od oceny ww. przedłożonych dowodów. Pomorskie WOPR rozliczyło pobraną dotację w sprawozdaniu z wykonania zadania publicznego, zatwierdzonym przez Wojewodę Pomorskiego w dniu 2 kwietnia 2020 r. Ocenie mogły zostać poddane wyłącznie wydatki ujęte w przedmiotowym sprawozdaniu, w kwotach w nim wykazanych i rozliczonych, jako sfinansowane z dotacji Wojewody. Z uwagi na fakt, iż wydatki wynikające z przedłożonych faktur nie zostały ujęte i rozliczone w sprawozdaniu z wykonania zadania lub zostały w nim ujęte, jednak rozliczone w innych kwotach, NIK nie mogła dokonać oceny w odniesieniu terminowości i prawidłowości ich poniesienia, a także w zakresie ich zgodności z przeznaczeniem dotacji określonym w Umowie.

(akta kontroli str. 57-76, 1310-1846, 1865-2084, 2087-2356, 2359-2374)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

⁸⁸ Na podstawie odpowiedzi udzielonej przez Pomorski Urząd Wojewódzki w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f) ustawy o NIK.

⁸⁹ Z uwagi na nieczytelne kopie braki w opisach niektórych faktur, NIK nie mogła ustalić dokładnej kwoty.

⁹⁰ Ujęte w poz. 32, 40 i 77 zestawienia faktur.

1. Dwa wydatki⁹¹, rozliczone w sprawozdaniu jako sfinansowane z dotacji Wojewody Pomorskiego, w łącznej kwocie 6.136,38 zł⁹², zostały poniesione po terminie określonym w § 2 ust. 1 Umowy, tj. po 31 grudnia 2019 r.:
 - a) w dniu 9 stycznia 2020 r. – za fakturę nr 69842028 z dnia 12 grudnia 2019 r. w kwocie 5.391,00 zł, za ubezpieczenie sprzętu,
 - b) w dniu 24 maja 2020 r. – za fakturę nr 1292160054 z dnia 4 grudnia 2019 r. w kwocie 745,38 zł, za najem lokalu.

Dokonanie ww. wydatków po terminie, o którym mowa w Umowie i ich ujęcie w sumie stanowiącej rozliczenie kwoty dotacji oraz nie dokonanie zwrotu wydatku poniesionego po upływie terminu wskazanego w Umowie⁹³, stanowiło naruszenie art. 168 ust. 1, 3 i 4 ustawy o finansach publicznych, zgodnie z którym dotacje udzielone z budżetu państwa w części niewykorzystanej do końca roku budżetowego podlegają zwrotowi do budżetu państwa do dnia 31 stycznia następnego roku, a od kwot dotacji zwróconych po terminie określonym w ust. 1 nalicza się odsetki w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, poczynwszy od dnia następującego po dniu, w którym upłynął termin zwrotu dotacji. Zgodnie z ust. 4 art. 168, wykorzystanie dotacji następuje przez zapłatę za zrealizowane zadania, na które dotacja była udzielona.

(akta kontroli str. 57-76, 74-78, 1027-1029, 1291-1292)

Prezes Pomorskiego WOPR wyjaśnił⁹⁴ m.in., że w wyniku ujawnienia w trakcie kontroli płatności za wskazane faktury po terminie określonym w Umowie, wycofano je z zestawienia wydatków, o czym poinformowano Pomorski Urząd Wojewódzki. Zeznał ponadto, że Pomorskie WOPR nie dokonywało zwrotu niewykorzystanej kwoty dotacji.

(akta kontroli str. 2359-2374, 2379-2382)

2. Wydatki wynikające z 41 faktur⁹⁵ na łączną kwotę brutto 207.599,98 zł, sfinansowane z dotacji Wojewody Pomorskiego, zostały rozliczone w wartościach brutto tj. łącznie z wykazanymi na nich kwotami podatku VAT [.....]⁹⁶,⁹⁷ [.....]⁹⁸, a jednocześnie skutkowało powstaniem po stronie Pomorskiego WOPR obowiązku zwrotu części dotacji w kwocie [.....]⁹⁹ (31.791,03 zł).

Zgodnie z art. 169 ust. 1 ustawy o finansach publicznych, dotacja pobrana w nadmiernej wysokości podlega zwrotowi do budżetu państwa wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, w ciągu 15 dni od dnia stwierdzenia ww. okoliczności.

Prezes Pomorskiego WOPR zeznał, że w przypadku innych umów dotacji, np. z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, była wyraźna klauzula dotycząca możliwości występowania o zwrot podatku VAT w przypadku środków z dotacji, zgodnie z którą nie było możliwości, by brutto wydatkować środki i brutto je rozliczyć. Sam fakt możliwości uzyskania zwrotu VAT (a nie faktyczne wystąpienie o niego) warunkowało konieczność rozliczenia

⁹¹ Spośród 49, których poniesienie Pomorskie WOPR udokumentowało stosownymi dowodami oraz 71 rozliczonych w sprawozdaniu.

⁹² Co stanowiło 1,52% kwoty udzielonej dotacji.

⁹³ Tj. w terminie 14 dni od dnia zakończenia realizacji zadania publicznego (§ 10 ust. 1 Umowy).

⁹⁴ W pismach znak 09/10/2020 i 10/10/2020 z 13 października 2020 r.

⁹⁵ Poz. 2, 5, 7, 8, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 20, 22, 26, 27, 33, 36, 38, 42, 43, 44, 46, 48, 49, 50, 52, 53, 56, 57, 67, 68, 69, 72, 73, 74, 75, 76, 78, 79, 80, 81 zestawienia faktur.

⁹⁶ [.....]

⁹⁷ Jak w przypisie nr 3.

⁹⁸ Jak w przypisie nr 3.

⁹⁹ Jak w przypisie nr 3.

faktur w kwotach netto. Zaznaczył, że faktury dotyczące wydatków na potrzeby ratownictwa morskiego są ze stawką zero VAT. Zeznał, że początkowo zakładano wydatkowanie całej dotacji ze stawką zero VAT, ale niektórzy kontrahenci odmawiali wystawienia faktur z taką stawką. Ponadto podkreślił, że zapisu dotyczącego sposobu rozliczania dotacji Wojewody Pomorskiego (netto czy brutto) nie było w Umowie dotacji zawartej z Wojewodą i Pomorskie WOPR podeszło do tej kwestii zbyt pobłażliwie.

Prezes Pomorskiego WOPR potwierdził, iż pierwotnie wszystkie faktury ujęte były w zestawieniu kosztów uregulowanych w ramach dotacji od Wojewody Pomorskiego w 2019 r. w wysokościach brutto, ale, jak zeznał, na skutek awarii sprzętu komputerowego nie można było stwierdzić czy i jaka wartość podatku VAT z tych faktur [.....].¹⁰⁰

(akta kontroli str. 19-28, 57-76, 1104, 1105-1106, 1298-1301, 792-803, 809-843, 2359-2374)

Stanowisko Wojewody Pomorskiego odnośnie przyczyn braku zapisów dotyczących zasad rozliczania podatku VAT w Umowie zaprezentowano w pkt 1. niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

3. Pomorskie WOPR ujęło w sprawozdaniu z wykonania zadania publicznego i rozliczyło jako sfinansowane w całości z dotacji udzielonej przez Wojewodę Pomorskiego, wydatki wynikające z niżej wskazanych dwóch faktur:
- nr 6/09/2019 z 16 września 2019 r. za najem części lokalu mieszkalnego w Gdyni w okresie od 01 października 2019 r. do 31 października 2020 r. na kwotę brutto / netto 20.800,00 zł¹⁰¹ (zwolnienie z VAT),
 - nr 5/11/2019 z 15 listopada 2019 r. za opłaty eksploatacyjne związane z ww. najmem w tym okresie na kwotę brutto / netto 5.200,00 zł¹⁰² (zwolnienie z VAT),

pomimo, że dotyczyły one okresu od października 2019 r. do października 2020 r. i kwalifikowany koszt związany z realizacją zadań w 2019 r. mógł stanowić 3/13 wartości tych faktur tj. odpowiednio: 4.800 zł i 1.200 zł.

Powyższe było niezgodne z § 2 ust. 1 Umowy, w którym termin realizacji zadania publicznego oraz wykorzystania dotacji ustalono od dnia zawarcia umowy (22 lipca) do dnia 31 grudnia 2019 r.

Wskutek ujęcia i rozliczenia ww. faktur w kwotach odpowiednio: 20.800,00 zł i 5.200,00 zł, zamiast w prawidłowej wysokości (odpowiednio: 4.800,00 zł i 1.200,00 zł), kwota nienależnie pobranej z tego tytułu dotacji wyniosła łącznie 20.000,00 zł (odpowiednio 16.000,00 zł i 4.000,00 zł).

Odnosząc się do przyczyn sfinansowania z dotacji Wojewody Pomorskiego wydatków dotyczących najmu lokalu mieszkalnego w okresie od stycznia do października 2020 r. Prezes Pomorskiego WOPR zeznał, że wartość faktury za opłaty eksploatacyjne dotyczyła kosztów wyłącznie 2019 r., natomiast wydatki za rok 2020 r. będą rozliczone po zdaniu tego lokalu mieszkalnego. Ponadto, że w przypadku wydatków za najem lokalu mieszkalnego zastosowano zasadę ciągłości działania, podobnie jak w przypadku regulowania zobowiązań wynikających z abonamentu, polisy ubezpieczeniowej i innych tego typu wydatków. Wskazał, że wydatek opisany był na fakturze niezależnie od

¹⁰⁰ Jak w przypisie nr 3.

¹⁰¹ Poz. 18 zestawienia faktur.

¹⁰² Poz. 45 zestawienia faktur.

podpisanej umowy i nie został zakwestionowany przez służby Wojewody Pomorskiego.

Odnosząc się do ww. argumentów Prezesa Pomorskiego WOPR NIK wskazuje, że w Umowie dotacji jednoznacznie określono okres nią objęty i wydatki dotyczące innych okresów nie mogły zostać sfinansowane środkami tej dotacji. Ponadto NIK wskazuje, że wbrew twierdzeniu Prezesa Pomorskiego WOPR, faktura za opłaty eksploatacyjne wystawiona została tytułem: „Opłaty eksploatacyjne zaliczka za okres od 01.10.2019 r. do 31.10.2020 r. (...)”, nie zaś za okres obejmujący trzy miesiące 2019 r.

Dotacja pobrana w nadmiernej wysokości podlega zwrotowi na rachunek do budżetu państwa wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, w ciągu 15 dni od dnia stwierdzenia ww. okoliczności (art. 169 ust. 1 ustawy o finansach publicznych).

Wojewoda wyjaśnił m.in.¹⁰³, że rozliczone przez beneficjenta w sprawozdaniu ww. faktury nr 6/09/2019 i nr 5/11/2019 zostały zaakceptowane jako koszt dyżurów ratowniczych, ponieważ dotyczyły pomieszczeń wykorzystywanych na potrzeby dyżurów ratowniczych oraz ich bieżącej obsługi. Wyjaśnił ponadto, że faktury o ww. numerach, przedstawione w sprawozdaniu z wykonania zadania publicznego, zostały zakwalifikowane w związku z uznaniem, że poniesione koszty dotyczą jedynie roku 2019. Ponadto poinformował o podjęciu przez Pomorski Urząd Wojewódzki w trakcie kontroli NIK dodatkowych czynności, celem wyjaśnienia wątpliwości zaistniałych w ww. zakresie.

(akta kontroli str. 57-76, 792-803, 933-935, 1108-1109, 1127-1132, 1302-1309, 1860-1861, 2359-2374)

4. Zapłata przez Pomorskie WOPR za najem pomieszczeń magazynowych w porcie Hel w okresie od 01 sierpnia do 31 grudnia 2019 r.¹⁰⁴, wg ceny netto 6.600,00 zł za miesiąc była działaniem niegospodarnym na kwotę 5.500,00 zł. Z zapisów na fakturze nr 1/12/2019 z 12 grudnia 2019 r. wynikało, że najem pomieszczeń magazynowych miał dotyczyć sześciu pełnych miesięcy, a strony ustaliły stawkę wynajmu w wysokości 5.500,00 zł netto miesięczne. Tymczasem, jak wynika z korekty przedmiotowej faktury (którą wystawiono dziewięć miesięcy później niż fakturę korygowaną oraz pięć miesięcy po zatwierdzeniu sprawozdania przez Wojewodę Pomorskiego), okres najmu miał obejmować pięć miesięcy, przy niezmienionej łącznej należności w wysokości 33.000,00 zł netto¹⁰⁵, z uwagi na jednoczesne podwyższenie stawki najmu do 6.600,00 zł netto miesięczne. Oznacza to, że Pomorskie WOPR nieefektywnie gospodarowało środkami publicznymi pochodzącymi z dotacji, płacąc za najem według większej stawki niż pierwotnie ustalona. Za pięciomiesięczny najem pomieszczeń Pomorskie WOPR powinno zapłacić netto 27.500,00 zł¹⁰⁶ (5m-cy x 5.500,00 zł), a nie 33.000,00 zł¹⁰⁷ (5m-cy x 6.600,00 zł).

(akta kontroli str. 57-76, 1033-1035, 1176-1177, 1225-1228, 1302-1309, 1860-1861, 2359-2374, 2383-2387)

5. Wydatki na łączną kwotę 90.780,32 zł, poniesione na podstawie faktur nr:
a) 01/10/2019 z 30 października 2019 r. na kwotę 53.000,00 zł za usługi z zakresu szkolenia zawodowego na ratownika wodnego¹⁰⁸,

¹⁰³ Informacje uzyskane przez NIK w trybie art. 29 ust. 1 pkt. 2 lit. f ustawy o NIK.

¹⁰⁴ Zgodnie z przedłożoną po zakończeniu kontroli korektą z dnia 15 września 2020 r. faktury nr 1/12/2019 z 12 grudnia 2019 r., ujętej w poz. 56 zestawienia faktur.

¹⁰⁵ Brutto 40.590,00 zł.

¹⁰⁶ Brutto 33.825,00 zł.

¹⁰⁷ Brutto 40.590,00 zł.

¹⁰⁸ Poz. 40 zestawienia faktur.

- b) 03/10/2019 z 30 października 2019 r. na kwotę 17.000,00 zł wystawiona za „usługę z zakresu zawodowego – egzamin na ratownika wodnego”¹⁰⁹,
- c) 305/2019 z 28 listopada 2019 r. na kwotę 13.284,00 zł za wynajem sali szkoleniowej w okresie od 01 sierpnia do 31 października 2019 r.¹¹⁰,
- d) 129/20/10/2019/P z 18 października 2019 r. na kwotę 4.200,00 zł za wynajem toru na pływalni¹¹¹,
- e) F/2252/19 z 14 października 2019 r. na kwotę 3.296,32 zł za środki asekuracyjne i rzutki rękawowe¹¹²,

zostały przez Pomorskie WOPR ujęte i rozliczone w sprawozdaniu z wykonania zadania publicznego jako w całości sfinansowane z dotacji Wojewody Pomorskiego, podczas gdy ww. faktury zostały przedłożone do rozliczenia również Ministrowi SWiA¹¹³, jako sfinansowane w łącznej kwocie 76.892,00 zł (odpowiednio w kwotach: 52.920,00 zł, 10.972,00 zł, 5.600,00 zł, 4.200,00 zł, 3.200,00 zł) z dotacji udzielonej przez Ministra SWiA na podstawie zawartej w dniu 1 sierpnia 2019 r. z Pomorskim WOPR umowy nr 5/DOLiZK/DB/2019 o realizację zadania publicznego z zakresu ratownictwa i ochrony ludności pod tytułem „Organizacji i prowadzenie szkoleń ratowników wodnych w zakresie ratownictwa wodnego”.

Wykazanie i rozliczenie przez Pomorskie WOPR wydatków poniesionych w łącznej kwocie 76.892,00 zł na podstawie ww. pięciu faktur, jako sfinansowanych z dotacji Wojewody Pomorskiego, mimo ich wcześniejszego sfinansowania środkami pochodzącymi z dotacji Ministra SWiA, zgodnie z art. 169 ust. 2 ustawy o finansach publicznych, stanowiło pobranie dotacji w nadmiernej wysokości (tj. w kwocie wyższej niż niezbędna na dofinansowanie lub finansowanie dotowanego zadania).

Prezes Pomorskiego WOPR zeznał, że z kwoty ogólnej 90.780,32 zł część dotowana przez Ministra SWiA wykazana została jako wkład własny do dotacji Wojewody. Jednak nie we wszystkich fakturach dokonał prawidłowej dekretacji w podziale na dotację i wkład własny, co zostało poprawione w przesłanych po sierpniu 2020 r. do Wojewody dokumentach.

Zgodnie z art. 169 ust. 1 ustawy o finansach publicznych, dotacja pobrana w nadmiernej wysokości podlega zwrotowi do budżetu państwa wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, w ciągu 15 dni od dnia stwierdzenia ww. okoliczności.

(akta kontroli str. 57-76, 542-547, 693-760, 972-974, 987-989, 1107, 1198-1201, 1211-1214, 1302-1309, 1860-1861, 2359-2374)

6. Księgi rachunkowe Pomorskiego WOPR w zakresie zapisów dotyczących wykorzystania środków dotacji otrzymanej na podstawie Umowy były prowadzone nieprawidłowo, gdyż:
- w przypadku 43 z 45 zapisów księgowych na koncie księgowym 130-1-4 i 130-1-5, dokumentujących operacje na rachunkach bankowych, podstawą zapisu był: w 39 dokument „FZ” (faktura VAT), a w czterech dokument „PK” (polecenie księgowania)¹¹⁴.

¹⁰⁹ Poz. 77 zestawienia faktur.

¹¹⁰ Poz. 49 zestawienia faktur – wydatek został opisany w kolumnie „nazwa towaru/ usługi” jako „wynajem sali do odpraw ratowników”.

¹¹¹ Poz. 38 zestawienia faktur – wydatek został opisany w kolumnie „nazwa towaru/ usługi” jako „opłata za pływalnię”.

¹¹² Poz. 32 zestawienia faktur – wydatek został opisany w kolumnie „nazwa towaru/ usługi” jako „wyposażenie ratowników”.

¹¹³ Informacje uzyskane przez NIK w trybie art. 29 ust. 1 pkt. 2 lit. f ustawy o NIK.

¹¹⁴ Z tego PK 1/07/2020 dla operacji o wartości 437.400,00 zł, PK 1/2020 dla operacji o wartości 119.753,08 zł, PK 2/2020 dla operacji o wartości 480.000,00 zł i PK 4 dla operacji o wartości 42.677,96 zł.

Powyższe było niezgodne z przepisami ustawy o rachunkowości oraz przyjętą przez Pomorskie WOPR Polityką rachunkowości, gdyż:

- a) zgodnie z art. 20 ust. 2 ustawy o rachunkowości, podstawą zapisów w księgach rachunkowych są dowody księgowe stwierdzające dokonanie operacji gospodarczej,
- b) w Polityce rachunkowości zawarty został zapis, że na kontach 130 dokonuje się księgowania operacji wyłącznie na podstawie dokumentów bankowych – wyciągów i dołączonych do nich dowodów¹¹⁵.

(akta kontroli str. 79-90, 164-332, 866-883)

Prezes Pomorskiego WOPR zeznał, że taki sposób księgowania był błędny, ale chciał pokazać źródła wydatków z dotacji.

(akta kontroli str.2359-2374)

- Operacje związane z rozliczeniami z kontrahentami (dostawcami) były ewidencjonowane z pominięciem kont rozrachunkowych¹¹⁶.

Powyższe było niezgodne z przepisami ustawy o rachunkowości oraz przyjętą przez Pomorskie WOPR Polityką rachunkowości, ponieważ zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 2 ustawy rachunkowości konta ksiąg pomocniczych prowadzi się w szczególności dla rozrachunków z kontrahentami, a zgodnie z Polityką rachunkowości¹¹⁷, konto 201 „Rozrachunki z dostawcami” przeznaczone jest do ewidencji wszelkich bezspornych rozrachunków związanych z zakupem materiałów, towarów, usług oraz zaliczek na poczet dostaw.

(akta kontroli str. 79-90, 164-332, 866-883)

Prezes Pomorskiego WOPR zeznał, że było to nieprawidłowe i wynikało z chęci szybkiego odzwierciedlenia operacji w zakresie poniesienia wydatku.

(akta kontroli str. 2359-2374)

- Nabycie środków trwałych udokumentowanych fakturami:

- a) nr 1/12/2019/Z z 2 grudnia 2019 r., na kwotę brutto 120.000,01 zł, VAT 22.439,03 zł, netto 97.560,98 zł,
- b) nr 2/12/2019/Z z 10 grudnia 2019 r., na kwotę brutto 120.000,01 zł, VAT 22.439,03 zł, netto 97.560,98 zł,
- c) nr 3/12/2019/Z z 16 grudnia 2019 r., na kwotę brutto 120.000,01 zł, VAT 22.439,03 zł, netto 97.560,98 zł,

- d) nr 2/12/2019 końcowa z 31 grudnia 2019r., na kwotę netto / brutto 120.000,00 zł (bez uwzględnienia faktur zaliczkowych),

dla których Pomorskie WOPR sporządziło dokumenty OT (przyjęcie środka trwałego) odpowiednio nr 1/2019, nr 2/2019, nr 3/2019 oraz nr 4/2019, zostało ujęte bezpośrednio w ciężar kosztów (na koncie 510-0), pomimo że zgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości oraz Polityką rachunkowości, powinny one zostać ujęte na kontach właściwych do ewidencji środków trwałych, natomiast koszty mogły stanowić tylko odpisy amortyzacyjne. Ponadto nieprawidłowo, tj. w kwotach brutto, ustalono wartość początkową środków trwałych nabytych na podstawie faktur VAT nr 1/12/2019/Z, nr 2/12/2019/Z i nr 3/12/2019/Z (dot. OT nr 1/2019, nr 2/2019, nr 3/2019) [.....

.....
.....

¹¹⁵ Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy o rachunkowości jednostki obowiązane są stosować przyjęte zasady (politykę) rachunkowości.

¹¹⁶ Księgowania polegały na ujęciu zapłaty na koncie zespołu „1” w korespondencji z kontem kosztowym zespołu „5”.

¹¹⁷ Odpowiednio na str. 16 – wersji obowiązującej od 22.07.2019 oraz na str. 17 - wersji obowiązującej od 31.12.2019 r.

.....].¹¹⁸

Zgodnie z art. 32 ust. 1 ustawy o rachunkowości odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych od środka trwałego dokonuje się drogą systematycznego, planowego rozłożenia jego wartości początkowej na ustalony okres amortyzacji.

W Polityce rachunkowości¹¹⁹ zapisano m.in., że zadaniem kont zespołu "0" (Aktywa trwałe) jest odzwierciedlenie wartości początkowej i korygujących ją odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych oraz odpisów aktualizacyjnych poszczególnych grup składników aktywów trwałych, ich stanów, przychodów i rozchodów. Konta zespołu „0” przeznaczone są do ewidencji m.in. środków trwałych.

Dla konta 010 "środki trwałe", odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych dokonuje się drogą systematycznego, planowanego rozłożenia ich wartości początkowej na ustalony okres amortyzacji.

[.....]
.....]¹²⁰.

(akta kontroli str. 79-90, 164-332, 780-791, 811-843, 866-883, 1104)

Prezes Pomorskiego WOPR zeznał, że ujęcie nabycia środków trwałych bezpośrednio w koszty było błędem w księgowaniach. [.....]

.....].¹²¹

(akta kontroli str. 2359-2374)

NIK wskazuje, iż zgodnie z ustaleniami kontroli, [.....]
.....].¹²²

- Na kontach kosztów (zespół „5”) ujęto wartość brutto faktur VAT, tj. łącznie z wykazanymi na nich kwotami podatku, pomimo że [.....]

.....].¹²³

Ujęte w ten sposób koszty nie spełniały definicji określonej w art. 3 ust. 1 pkt 31 ustawy o rachunkowości, który stanowi, że przez koszty należy rozumieć uprawdopodobnione zmniejszenia w okresie sprawozdawczym korzyści ekonomicznych, o wiarygodnie określonej wartości, w formie zmniejszenia wartości aktywów, albo zwiększenia wartości zobowiązań i rezerw, które doprowadzą do zmniejszenia kapitału własnego lub zwiększenia jego niedoboru w inny sposób niż wycofanie środków przez udziałowców lub właścicieli.

(akta kontroli str. 75-76, 79-90, 542-545, 811-843, 866-1104, 1188-1189)

Prezes Pomorskiego WOPR wezwany do złożenia wyjaśnień w powyższym zakresie, które to wezwanie zostało następnie powtórzone, nie udzielił odpowiedzi.

- Prowadząc księgi rachunkowe nie zastosowano odpowiednich rozwiązań chroniących je przed uszkodzeniem lub zniszczeniem, określonych w ustawie

¹¹⁸ Jak w przypisie nr 3.

¹¹⁹ Na stronach 4 i 5

¹²⁰ Jak w przypisie nr 3.

¹²¹ Jak w przypisie nr 3.

¹²² Jak w przypisie nr 3.

¹²³ Jak w przypisie nr 3.

o rachunkowości, ponieważ nie tworzono kopii zapasowych na osobnym nośniku, umożliwiającym odtworzenie tych ksiąg po awarii urządzenia, na którym były prowadzone.

Jak zeznał Prezes Pomorskiego WOPR, dokumentacja była stopniowo przez niego odtwarzana po awarii komputera, na którym prowadzone były księgi rachunkowe, która spowodowała utratę całości danych, w tym kopii zapasowych wykonywanych automatycznie na tym samym komputerze przed wylogowaniem z programu księgowego. Awaria nastąpiła na przełomie zimy i wiosny 2020 r. Wskutek tego, zapisy dotyczące rozliczenia dotacji obejmowały okres od 22 lipca do 31 grudnia 2019 r. i zostały wprowadzone pod pozycjami dziennika od jeden kolejno do 156.

Zdaniem NIK sposób ochrony danych przed uszkodzeniem lub zniszczeniem był niezgodny z wymogami określonymi w art. 71 ust. 2 ustawy o rachunkowości, zgodnie z którym w przypadku prowadzenia ksiąg rachunkowych przy użyciu komputera ochrona danych powinna polegać m.in. na systematycznym tworzeniu rezerwowych kopii zbiorów danych zapisanych na informatycznych nośnikach danych, pod warunkiem zapewnienia trwałości zapisu informacji systemu rachunkowości, przez czas nie krótszy od wymaganego do przechowywania ksiąg rachunkowych.

Jednocześnie NIK zauważa, że w Polityce Rachunkowości Pomorskie WOPR w części pn. „Ochrona danych” zostało wskazane, że program komputerowy służący do prowadzenia ksiąg rachunkowych Pomorskiego WOPR, poza wykonywaniem automatycznych kopii na tym samym nośniku (dysku twardym komputera), umożliwiał robienie kopii zapasowych poprzez przeniesienie na zewnętrzny nośnik danych i raz w miesiącu program przypominał o konieczności dokonania takiej kopii.

(akta kontroli str. 79-90, 164-332, 866-883, 2359-2374)

7. W związku z realizacją zadania publicznego, mimo przeprowadzenia akcji ratunkowych (opisanych w pkt 8 niniejszego wystąpienia pokontrolnego), Pomorskie WOPR nie sporządzało i nie przekazywało Wojewodzie Pomorskiemu raportów doraźnych z przeprowadzonych akcji ratunkowych poszkodowanego z zagrożeniem życia, o których mowa w § 9 ust. 12 Umowy oraz raportów miesięcznych z przeprowadzonych akcji ratunkowych, o których mowa w § 9 ust. 13 Umowy.

Prezes Pomorskiego WOPR wyjaśnił, że raporty nie były przekazywane, ponieważ akcje ratunkowe z zagrożeniem życia nie były przeprowadzane przez Pomorskie WOPR, zaś przypadki utonięć dotyczyły wydarzeń przed przybyciem ekip ratunkowych Pomorskiego WOPR. Wyjaśnił, że podejmowanie większości akcji ratowniczych następowało po otrzymaniu informacji od innej jednostki¹²⁴, która posiadała stosowną dokumentację i przekazywała informacje do Centrum Zarządzania Kryzysowego PUW (dalej: „CZK PUW”). Wyjaśnił także, że z uwagi na rozbieżności interpretacyjne, w rozmowie z pracownikiem CZK PUW ustalili, że obydwa rodzaje raportów powinny być składane na tym samym druku, który miał dotyczyć tylko zawiadomień z akcji z zagrożeniem życia, a nie wszystkich akcji.

W ocenie NIK, powyższe wyjaśnienia nie zasługują na uwzględnienie. W okresie realizacji umowy Pomorskie WOPR brało udział w akcjach ratunkowych, w tym z zagrożeniem życia (np. przypadki tonięć, wypadnięcia za burtę itd.). Zgodnie z przekazanymi NIK danymi, tylko dwie akcje dotyczyły utonięć. W § 9 ust. 12 i ust. 13 Umowy zapisano, że raporty mają dotyczyć akcji ratunkowych, do

¹²⁴ Centrum Koordynacji Ratownictwa WOPR w Sopocie.

których Pomorskie WOPR przystąpiło / przeprowadziło i nie zawarto w tym zakresie dodatkowych zastrzeżeń (za wyjątkiem zapisu w § 9 ust. 12 umowy, że dotyczy on akcji ratunkowych z zagrożeniem życia). W § 9 ust. 13 Umowy wprost zostało wskazane, że raporty miesięczne dotyczyć miały wszystkich przeprowadzonych akcji ratunkowych, a nie tylko zagrożeniem życia. Ponadto, zgodnie z § 15 ust. 2 Umowy, został nałożony obowiązek wyjaśnienia wątpliwości związanych z realizacją umowy w formie pisemnej albo za pomocą środków komunikacji elektronicznej, zatem uzgodnienia poczynione w toku rozmowy nie mogły mieć charakteru wiążącego.

(akta kontroli str. 19-28, 336, 355-361, 795-798, 1283-1284)

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Ponowne, prawidłowe rozliczenie dotacji udzielonej przez Wojewodę Pomorskiego na podstawie Umowy oraz ustalenie w prawidłowej wysokości kwoty dotacji pobranej w nadmiernej wysokości i jej zwrot.
2. Podjęcie działań w celu dokonania korekty ksiąg rachunkowych za 2019 r., dotyczących wykorzystania w tym roku dotacji Wojewody Pomorskiego, w zakresie:
 - a) dokonania zapisów księgowych na koncie 130-1-4 i 130-1-5 na podstawie dowodów stwierdzających dokonanie operacji gospodarczych ujętych na tych kontach,
 - b) zaewidencjonowania operacji związanych z rozliczeniami z kontrahentami, z zastosowaniem kont rozrachunkowych,
 - c) ujęcia nabytych środków trwałych na właściwych kontach, z prawidłowo ustaloną wartością początkową oraz uwzględnieniem jako koszt dokonywanych odpisów amortyzacyjnych,
 - d) ustalenia i ujęcia w ewidencji księgowej właściwych kwot kosztów nabycia towarów i usług.
3. Zapewnienie ochrony danych księgowych, przez tworzenie kopii zapasowych, w sposób wymagany ustawą o rachunkowości.
4. Sporządzenie i przekazanie Wojewodzie Pomorskiemu raportów doraźnych z przeprowadzonych akcji ratunkowych poszkodowanych z zagrożeniem życia oraz raportów miesięcznych z przeprowadzonych akcji ratunkowych, o których mowa odpowiednio w § 9 ust. 12 i ust 13 Umowy dotacji, z wykazaniem wymaganych umową informacji.

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Gdańsku. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Gdańsk, 30. listopada 2020 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Gdańsku
Dyrektor
Ewa Jasiurska-Kluczek

...../.....
Podpis

Anna Dąbrowska
Doradca ekonomiczny

...../.....
Podpis

Jacek Polak
Starszy inspektor kp.

...../.....
Podpis

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym dokonał:

p.o. Dyrektor Delegatury
Najwyższej Izby Kontroli
w Gdańsku
Tomasz Słaboszowski

.....
Podpis